

ՄԱՍԻՍ

Ե Ա Բ Ա Թ Ա Թ Ե Ր Թ

ԻՋ. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 17 (1267) ՇԱԲԱԹ, ՄԱՅԻՍ 20, 2006
VOLUME 26, NO. 17 (1267) SATURDAY, MAY 20, 2006

Պաշտօնաթերթ՝
Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցության
Արևմտեան Ամերիկայի

MASSIS Weekly
1060 N. Allen Ave. Suite 101
Pasadena, California 91104

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԵՋ ԿՐ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ՏԻՐԵԼ ՎԱԽԻ ՄԹՆՈՒՈՐՏ

Մի քանի շաբաթներ առաջ, երբ հրապարակուեցաւ ՀՀ Ազգային Ժողովի նախագահ Արթուր Բաղդասարեանի գերմանական թերթի մը տուած մէկ հարցազրոյցը, ուր ան յանդգնութիւնը ունեցած էր արտայայտուելու 2003-ի նախագահական ընտրութիւններու կեղծուած ըլլալու եւ Հայաստանի ՆԱԹՕ-ի անդամակցութեան մասին, քաղաքական մեկնարկները կանխատեսեցին «Օրինաց Երկիր» կուսակցութեան ղեկավարի մօտալուտ «ամուսնալուծումը» իշխանական վերնախաւէն: Սակայն, ոչ ոք կը կոտորէր, որ հարուածը կրնար ըլլալ այսօրու ուժգին ու անմիջական: Բաղդասարեան թեւ փորձ կատարեց մեղմելու իր յայտարարութիւններու ձգտած ազդեցութիւնը, սակայն ուշ էր արդէն ու իր նկատագիրը վնասուած: Երկրի վրէժխնդիր ղեկավարը չէր կրնար ներել իր անձին ու հեղինակութեան դէմ կատարուած այս ոտնձգութիւնը:

Ու այսպէս, ազդանշանը ստանալէ ետք, համրուած օրերու ընթացքին «Օրինաց Երկիր»-ի գործարար պատգամաւորները, մէկը միւսին ետեւէն սկսան դուրս գալ կուսակցութեան շարքերէն եւ երբ երկրորդ մեծագոյն խմբակցութիւնը ունեցող իր կուսակցութիւնը դարձաւ փոքրամասնութիւն, Ազգային Ժողովի նախագահի առջին ուրիշ ելք չկար, բացի իր պաշտօնէն հրաժարիլը:

«Օրինաց Երկիր» վիճակուած այս նկատագիրը գոյուցում մըն էր նաեւ իշխանութեան մաս կազմող ու քաղաքական օրինակակցութիւնները արդարացնող միւս երկու կուսակցութիւններուն՝ Հանրապետականներուն եւ Դաշնակցութեան, որոնք եւս ենթակայ են պարակտման, երկրի միապետին նկատմամբ ցոյց տրուած առաջին անհնազանդութեան պարագային իսկ:

«Օրինաց Երկիր» դուրս եկած աւելի քան տասը պատգամաւորներէն եւ ոչ մէկը քաղաքներու ունեցաւ խօսելու իր հրաժարականի դրդապատճառներու մասին: Դեպքերու այս զարգացումը անգամ մը եւս եկաւ ցոյց տալու թէ, ինչպիսի տխուր վիճակ կը պարզէ այսօրուայ Հայաստանը, ուր ամէնուրեք կը տիրէ վախի մթնոլորտ: Վախի մէջ է հասարակ քաղաքացին, վախի մէջ են գործարարները, վախի մէջ են քաղաքական գործիչները, իսկ երկիրը բռնած է բռնատիրութեան նամբան:

Ս.Դ.Է.Կ. ՄԱՍՆՈՅ ԴԻԻԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱԸ ԵՐԱԺԱՐԵՑԱԻ

Մայիս 12-ին Հայաստանի Ազգային Ժողովի նախագահ Արթուր Բաղդասարեան յայտարարեց թէ պիտի հրաժարի իր պաշտօնէն: Անոր գլխաւորած «Օրինաց Երկիր» կուսակցութիւնը օր մը առաջ դուրս եկած էր իշխող համախոհական կառավարութենէն: «Ուզում եմ հեռանալ, դնալ իմ ճանապարհով, իմ քաղաքական ուժի ճանապարհով», - լրագրողներուն ըսաւ Արթուր Բաղդասարեանը յայտնելով, որ Մայիսի 22-ին՝ խորհրդարանի չաջորդ նիստին գրաւոր կը ներկայացնէ իր հրաժարականը:

Իր հրաժարականը եւ «Օրինաց Երկիր» դուրս գալը կառավարութենէն Բաղդասարեան բացատրեց տարածաշրջաններով՝ ներքին եւ արտաքին քաղաքականութեան հարցերով՝ աւելցնելով, որ տարածաշրջաններ ունեցած է նաեւ Քոչարեանի հետ: Այդ տարածաշրջանները կը վերաբերէին ընկերային ոլորտին, կուսակցային դէմ պայքարին, մասնաւորեցման գործընթացին, Եւրոպայի հետ կապերու խորացման եւ ՆԱՏՕ-ի հետ յարաբերութիւններուն:

Խօսելով ապագայի մասին,

խօսնակը ըսաւ. - «Իհարկէ, դառնում ենք ընդդիմադիր: Մենք ոչ մէկի տեղը չենք պատրաստուում զբաղեցնել, մենք ունենք մեր ուրույն տեղը: Այսօր չեմ ուզում խօսել ապագայ դաշնակիցների մասին»:

Պատասխանելով յարաշրկայ նախագահական ընտրութիւններուն իր մասնակցութեան մասին, Արթուր Բաղդասարեանը ըսաւ. - «Ոչինչ չեմ բացատրում: Կը գալ ժամանակը՝ քաղաքական վճիռներ կը կայացնենք»:

Ըստ կանխատեսումներու, մինչեւ Աժնոր նախագահի ընտրութիւնները այդ պաշտօնը ժամանակաւորապէս կը զբաղեցնէ փոխնախագահ Տիգրան Թորոսեան, որ նաեւ կը համարուի խօսնակի ամենահաւանական թեկնածու:

«Արդարութիւն» խորհրդարանական խմբակցութեան ղեկավար Ստեփան Դեմիրճեան «Օրինաց Երկիր» կուսակցութեան համախոհական իշխանութեան կազմէն դուրս գալու կապակցութեամբ «Ազատութիւն» ռատիոկայանին յայտարարեց «Կարող ենք արձանագրել, որ կողմնակից լինելու գոյութիւն չունի»:

ՀՀ Ազգային Ժողովի նախագահ Արթուր Բաղդասարեան (ձախիմ) կը գրուի իր հաւանական յաջորդ՝ Տիգրան Թորոսեանի հետ

ՀՆՉԱԿԵԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ ՀԱՅ ԱԻԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ

Հնչակեան Կուսակցութեան եւ Հայ Աւետարանական Համայնքի ղեկավարները հանդիպման աւարտին

Երեքշաբթի, Մայիս 16ին, 2006, կէսօրէ առաջ ժամը 11ին, նախապէս առնուած ժամադրութեամբ մը Ս.Դ. Հնչակեան կուսակցութեան Արևմտեան Ամերիկայի շրջանը ներկայացնող պատուիրակութիւն մը այցելութիւն տուաւ Հիւսիսային Ամերիկայի Հայ Աւետարանական Միութեան Կլէնտէյլ քաղաքի կեդրոնը: Պատուիրակութիւնը ջերմօրէն ընդունուեցաւ Միութեան ընհանուր հովիւ՝ Վերապատուելի Յովսէփ (ձօ) Մաթոսեանի, Պատուելի Տիգրան Շանլեանի, Մեթր Վարուժան Պաղտասարեանի եւ գաղութիս

ծանօթ ազգայիններէն՝ Տիար Զաւէն Խանճեանի կողմէ: Հնչակեան պատուիրակութեան մաս կը կազմէին ընկերներ՝ Գաբրիէլ Մոլոյեան, Տօթթ. Արշակ Գազանճեան, Տօթթ. Յարութիւն Սաղրեան եւ Վահէ Աջապահեան: Հայ Աւետարանական Միութեան հովիւ Վերապատուելի ձօ Մաթոսեան բարի գալուստի ջերմ խօսքերով ողջունեց ներկաները, որմէ ետք տեղի ունեցաւ սրտբաց, անկեղծ եւ անկաշկանդ զրոյց՝ հայութիւնն

Շաբ.ը էջ 19

ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԺԻՏՈՒՄԸ ՔՐԵԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ՕՐԻՆԱԳԻԾԻ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄԸ ԿՐՆԱՅ ՅԵՏԱԶԳՈՒԻԼ

Թրքական մամուլի մէջ հրապարակուած տեղեկութիւններու համաձայն, Մայիս 12-ին Ֆրանսայի նախագահ Ժաք Շիրաք եւ Թուրքիոյ վարչապետ Ռեջափ Էրդողան Վիեննայի մէջ հանդիպում մը ունեցած են ճաշի սեղանի շուրջ, որու ընթացքին նախագահը յայտնած է որ, Ֆրանսայի Ազգային Ժողովը ծանրաբեռնուած է եւ Հայոց Ցեղասպանութեան Ժխտումը քրէականացնող օրինագիծը կրնայ չքննարկուիլ այս նստաշրջանին:

Թրքական «Հուրիէթ» օրաթերթը կը հաղորդէ, որ Շիրաք Թուրքիոյ վարչապետին տեղեկացուցած է, թէ ֆրանսական կառավարութիւնը այս հարցը կը քննարկէ «մեծապէս յարգելով Թուրքիոյ դիրքորոշումը»:

Ըստ «Հուրիէթ»-ի, Թրքական դիւանագիտական աղբիւրները ֆրանսական կառավարութեան այս նոր դիրքորոշումը կը վերագրեն Թուրքիոյ մէջ ներդրում կատարող ֆրանսական ընկերութիւններու բարձրացուցած բողոքներուն:

Այս առթիւ կը յիշեցուի, որ Անգարայի եւ Փարիզի տնտեսական յարաբերութիւնները կը կազմեն շուրջ 10 միլիար եւրօ:

Շաբ.ը էջ 4

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

ԻՆՉՈՒ ԵՆ ՄԱՐԴԻԿ ԱՌՆԵՏ ԴԱՌՆՈՒՄ

Երբ այս կամ այն քաղաքացին (տուեալ դէպքում՝ գործարարը) փորձում է օրէնսդիր դառնալ այս կամ այն կուսակցութեան ցուցակով (տուեալ դէպքում՝ ՕԵԿ-ի), ապա գուտ տեսականօրէն ենթադրուում է, որ՝ ա. այդ քաղաքացին քաղաքական գործիչ է, բ. նա կիսում է տուեալ կուսակցութեան գաղափարախօսութիւնը: Եւ երբ այդ կուսակցութեան ղեկավարը յայտնում է դիրքորոշումներ, որոնց հետ արդէն պատգամաւոր դարձած այդ անձնաւորութիւնները համաձայն չեն, նրանք՝ այդ պատգամաւորները պարտաւոր են, դուրս գալով այդ կուսակցութիւնից կամ խմբակցութիւնից, նաեւ վայր դնել իրենց մանդատները: Դա է պահանջում տարրական քաղաքական եւ մարդկային էթիկան (ցաւալի է, որ օրէնքը դա չի պահանջում):

Բայց երբ խօսքը Շչի Մելոյի կամ Բուլեանտի Արշակի, ՕՉարի Տիկոյի կամ Բելաշիկոյի Գրիշի եւ նմանների մասին է, այդ բոլոր տեսական կառուցուածքները անիմաստ են եւ նոյնիսկ մի քիչ ծիծաղելի: Որովհետեւ նշուած անձնաւորութիւնները քաղաքական գործիչներ չեն, որեւէ գաղափար չունեն, որ կիսեն կամ չկիսեն, եւ իրենց քաղաքական կամ նոյնիսկ մարդկային վարկի մասին չեն մտածում. միակ բանը, որի մասին նրանք մտածում են՝ փող շինելն է: 2003-ին, տեսնելով, որ ՕԵԿ-ը պաշտպանում է Ռոբերդ Քոչարեանին եւ, հետեւաբար, կերակրատաշտից հեռու չէ, նրանք որոշեցին «չիթիլուել» այդ կուսակցութեանը, բնականաբար՝ նաեւ «մուծուելով» նրան: Երբ ՕԵԿ-ի ղեկավարի ինչ-ինչ բառեր եւ քայլեր չէ նախագահին դուր չեկան, նախագահականից կամ կառավարութիւնից նրանց հրահանգեցին կուսակցութիւնից դուրս գալ, եւ նրանք դա մի վայրկեանում արեցին: Իմիջիայնոց, հասարակութեան մէջ արկղաների եւ հղոնների այդ քայլն

առանձնապէս բացասական արձագանք էլ է չի ստանում՝ «դե, դելաւոյ տղերք են, փող են շինում, քաղաքականութիւնն իրենց հարիւր տարի պէ՞տք ա»: Բայց եթէ պէտք չի, ինչո՞ւ են Ազգային ժողովի պատգամաւորներ դարձել:

Թէեւ այդ հարցի պատասխանն էլ է յայտնի. նրանք գնում են

իշխանութիւնը կարող է նրանց ոչ միայն սնանկացնել, այլեւ նստացնել: Պարզ է որ դա վերաբերում է ոչ միայն ՕԵԿ-ից փախածներին, այլեւ Աժ բոլոր գործարար պատգամաւորների՝ խումբ-խմբակցութիւնների անդամ կամ անկախ

Աժ պատգամաւորական «տանիք» ունենալու համար: Իսկ ինչու են այդ մարդիկ այդքան կառավարելի բարձրագոյն իշխանութեան համար, դա էլ է պարզ. որովհետեւ նրանց տնտեսական գործունէութիւնը հեռու է օրինական լինելուց: Մասնաւորապէս, նրանք թաքցնում են իրենց եկամտների մեծ մասը: Հետեւաբար, իշխանութիւնը կարող է նրանց ոչ միայն անանկացնել, այլեւ նստացնել: Պարզ է, որ դա վերաբերում է ոչ միայն ՕԵԿ-ից փախածներին, այլեւ Աժ բոլոր գործարար պատգամաւորներին՝ խումբ-խմբակցութիւնների անդամ կամ անկախ: Նրանք բոլորը ենթական են մանիպուլյացիայի՝ նախագահականից եկած մատի մէկ շարժումով: Խօսքը, այսպիսով, Աժ ճնշող մեծամասնութեան մասին է: Խորհրդարան, որպէս պետական եւ քաղաքական ինստիտուտ, Հայաստանում գոյութիւն չունի: Եւ յաջորդ խորհրդարանն այս առումով աւելի վատը կը լինի:

ԱՐԱՄ ԱՐԱՎԱՄԵԱՆ «ԱՌԱԻՕՏ» 5-16-04

ՇՈՒՆԸ ՏԻՐՈՋԸ ԶԻ ԾԱՆԱԶՈՒՄ

Արթուր Բաղդասարեանի հրաժարականով, փաստօրէն, լրիւ յօդա ցնդեց կողմիցիայի առանց այդ էլ փխրուն գաղափարը, եւ եթէ որոշ լրագրողներ եւ գործիչներ կողմիցիայի այս պառակտումն անակնկալ են համարում, մենք աւելի զարմացած ենք այն փաստից, որ էն գլխից անմիաբան ու անգաղափար այդ կողմիցիան մեծ ձիգեր ու ջանքեր գործադրելով՝ այսքան երկար գոյատեւեց:

Մինչ որոշ ընդդիմադիրներ ոգեւորուած ձեռքերն են շփում, շտապենք նրանց հիասթափեցնել ու ասել, որ այս պառակտումից ո՛չ ընդդիմութիւնն է շահելու եւ ո՛չ էլ մանաւանդ՝ ժողովուրդը:

Այս պառակտումից ընդդիմութիւնը միգուցէ շահեր, եթէ, իհարկէ, ընդդիմութիւնը որպէս այդպիսին գոյութիւն ունենար:

Ժողովուրդն էլ, միգուցէ շահեր, եթէ Արթուր Բաղդասարեանը լինէր այն անհատը, որը ժողովրդին յոյս ու հաւատ ներշնչեր: Իրականում, Արթուր Բաղդասարեանը յոյս ու հաւատ էր ներշնչում մի խումբ նոմենկլատուրային ուսուցչուհիների ու դպրոցի սնորհներ:

ների, որոնք բոլորն էլ շատ շուտով հանրապետականներ կը դառնան (եթէ արդէն չեն դարձել):

Այս ամբողջ պատմութիւնից

Այս պառակտումից ո՛չ ընդդիմութիւնն է շահելու եւ ո՛չ էլ մանաւանդ՝ ժողովուրդը

շահողը, թերեւս, հանրապետականներն ու դաշնակցականներն են լինելու. նրանք միմեանց միջեւ համամասնօրէն կը բաժանեն «Օրինաց երկրին» պատկանող պաշտօնները եւ շուրջ մի տարի կ'ըմբռնեն դրանք՝ միմեանց մի որոշ ժամանակ արտաքուստ հանդուրժելով, քանի դեռ ընտրարշաւն ու Ազգային ժողովի նոր ընտրութիւնները չեն սկսուել:

Գալիք ընտրութիւնները հետաքրքիր են լինելու նրանով, որ ինչպէս ժողովուրդն է ասում, «շունը տիրոջը չի ճանաչելու»:

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ «ՏԱՐԵԳԻՐ» 5-16-06

ՊԵՏԱԿԱՆ ԴԱԻՃԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՄԵՆԱՆԻԿԱՆ

Մի երկու տարի առաջ Հանրային հեռուստաընկերութիւնը գեղեցիկ հարցազրոյց էր նկարել Ռոբերդ Քոչարեանի հետ: Սա մի քարի վրայ նստել ու պատմում էր, թէ ինչպէս են իրենք Հայաստանի իշխանութիւններից թաքուն ազատագրել Շուշին: Հարցազրոյցը գեղեցիկ էր նկարուած (քարի վրայ նստելու Քոչարեանի դիրքը, վզի մկաններն ընդգծող մայկան, «արծուէնի» հայեացքը եւ այլն), բայց Քոչարեանն, իհարկէ, սուտ էր ասում: Պարզապէս նա գիտէր՝ Հայաստանի նախկին իշխանութիւններն իր սուտը չեն բացայայտելու: Հո թէ՛ն խոստովանելու, որ ոչ միայն տեղեակ էին ամէն ինչից... Լաւ, դա թողնենք:

Իսկ անա մի քանի օր առաջ Քոչարեանը (արդէն ոչ թէ վզի մկաններն ընդգծող մայկայով, այլ կոստիւմով) գնաց ու Յաղթանակի Չքօսայգում ծաղկեպսակ դրեց Մեծ հայրենականի զոհերի յուշարձանին: Իսկ Շուշիի ազատագրման օրը եռաբլուր չգնաց: Երեւի սահիւրուած էր: Փոխարէնը՝ հայկական հեռուստաընկերութիւնները, ձեն-ձենի տուած, ամբողջական մէջբերումներ էին անում ատրպէյճանական մամուլից: Բանն այն է, որ Ատրպէյճանի խորհրդարանի նախկին խօսնակ եւ նախկինում Ատրպէյճանի նախագահի պաշտօնակատար Եսդուր Մամեդովը մի հարցազրոյցում յայտարարել էր, թէ իբր 1992-ի Մայիսի 8-ին (հենց Շուշիի ազատագրման օրը) ինքը, Լեւոն Տէր-Պետրոսեանը եւ Իրանի նախագահ Ռաֆիկ Իսխանովը թեհրանում ստորագրել են մի համաձայնագիր, որով Տէր-Պետրոսեանը Ղարաբաղը ճանաչել է որպէս Ատրպէյճանի մաս:

Այն, որ Եսդուր Մամեդովը սուտ է ասում, ցանկացած տրամաբանող մարդու համար ակնյայտ է: Եթէ նման փաստաթուղթ ստորագրուած լինէր, Ատրպէյճանն առ այսօր մի հազար անգամ հրապարակած կը լինէր դա (մի հինգ հարիւր անգամ էլ դաշնակները հրապարակած կը լինէին):

Բայց ինչիւրը միայն սա չէ: Պրոբլեմն այն է, որ եթէ Հայաստանն իսկապէս նորմալ երկիր լինէր, Եսդուր Մամեդովի վերոյիշեալ յայտարարութիւնը պէտք է հերքէինք ոչ թէ մենք, այլ Հայաստանի այսօրուայ իշխանութիւնները: Նրանք պիտի հրապարակէին թեհրանում ստորագրուած փաստաթուղթը, նրանք պիտի բացայայտէին ատրպէյճանական կեղծիքը, մի խօսքով՝ նրանք պիտի պաշտպանէին Հայաստանի եւ Ղարաբաղի շահերը: Եւ ոչ թէ նախագահի աշխատակազմի ինչ-որ պաշտօնեայ պիտի հեռուստաընկերութիւններին հրամայէր գովազդել ատրպէյճանական քարոզչութիւնը՝ ի վնաս Հայաստանի (բայց՝ յօգուտ Քոչարեանի):

Այդ ինչպէ՞ս է պատահում, որ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահները բացայայտօրէն յայտարարում են, թէ Հայաստանը համաձայնուել է փուլային տարբերակին եւ պատրաստ է առանց որեւէ նախապայմանի գօրքերը դուրս բերել ազատագրուած տարածքներից, ու հայրենի հեռուստաընկերութիւնները ձայն-ծայտուն չեն հանում (լաւագոյն դէպքում, երբ բանը բանից անցնում է, վարդան Օսկանեանը գլուխը որեւէ ծակից հանում է ու գաւառական ծաղրածուի միապաղաղութեամբ յայտարարում, թէ այդ ամէնը սխալ թարգմանութեան հե-

տեւանք է): Ի վերջոյ, վարդան Օսկանեանը դարաբաղեան կարգաւորման գործընթացին մասնակցել է եւ նախկին, եւ ներկայ իշխանութիւնների օրօք, նա չգիտի, որ

Օսկանեանը դարաբաղեան կարգաւորման գործընթացին մասնակցել է եւ նախկին, եւ ներկայ իշխանութիւնների օրօք, նա չգիտի, որ Թեհրանում ստորագրուած փաստաթղթում նման բան չկայ:

Թեհրանում ստորագրուած փաստաթղթում նման բան չկայ: Ինչո՞ւ նա է բերանը ջուր առել: Թէ՛ նա նոյնպէս վաղուց արդեն ոչ թէ Հայաստանի շահերն է պաշտպանում, այլ անձամբ Ռոբերդ Քոչարեանի: Իսկ գուցէ նա չի՞ հասկանում, որ անձամբ Քոչարեանին վաղուց արդէն պէտք է (եւ առաջիկայում աւելի է պէտք գալու) ոչ թէ արտգործնախարար, այլ փաստաբան: Լա՛ւ փաստաբան:

Այսպէս թէ այնպէս, դեռեւս ուշ չէ: Հայաստանի Հանրապետութեան արտաքին գործերի նախարարութիւնը դեռեւս կարող է պաշտօնապէս հերքել Եսդուր Մամեդովի յայտարարութիւնները եւ դրանով իսկ ապացուցել, որ Հայաստանն աշխուժեցնելու պետութիւն է եւ ոչ թէ անձնական պուճուր շահերով առաջնորդուող պարտկոծի կողմից ղեկավարուող «օբիեկտ»: Ի վերջոյ, պետական դաւաճանութիւնը նոյնպէս քրէօրէն հետապնդելի արարք է: Իսկ կալանաւորի գոլաւոր համազգեստը վզի մկանները նոյնքան լաւ է ընդգծում:

ՀՐԱՅՐ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ «ԶՈՐՐՈՐԴ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ»

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՏՈՒՄԹԵՐԹ
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԶՆԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամբիկայի Շրջանի
ԽՄԲԱԳԻՐ՝
ՏՕԲԹ. ԱՐՇԱԿ ԳԱՋԱՆԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ
ԳԱՐԻԷԼ ՄՈԼՈՅԵԱՆ
ՍԱՅԱԿ ԹՈՒԹԵԱՆ
ՎԱԶԳԷՆ ԽՈՏԱՆԵԱՆ
3ԱՐԻԹ ՏԵՐ ԴԱԻԹԵԱՆ
Յեռ. (626) 797-7680
Ֆաքս. (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com

MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social
Democratic Hunchakian Party of
Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August
ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, Canada \$60 (Second
Class), \$75.00 (Air Mail)
Overseas \$85.00 (2nd Class Mail),
\$125.00 (Air Mail).
All payments must be made in
US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid
at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104

ԼՈՒՐԵՐ

«ԸՆԴԴԻՄՈՒԹԻՒՆԸ ՉՊԵՏՔ Է ՄԱՍՆԱԿՑԻ ԱԺ ՆՈՐ ՆԱԽԱԳԱՐՅԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ»

ԵՐԵՒԱՆ, «ԼՐԱԳԻՐ»։ Ընդդիմութիւնը չպէտք է մասնակցի ԱԺ նոր նախագահի ընտրութեանը։ Այդ մասին Մայիսի 16-ին ասել է ԱԺՄ ղեկավար, ԱԺ պատգամաւոր, Արդարութիւն դաշինքի անդամ Վազգէն Մանուկեանը։ Նա շեշտել է, որ արտադրական է անձամբ իր կարծիքը, աւելացնելով, որ ԱԺ նոր նախագահի ընտրութիւնը Ռեբերգ Քոչարեանի խաղն է, ով որոշել է իր համար ենթակաշնշանակել խորհրդարանի ղեկավարի աթոռին։

Ինչ վերաբերում է լուրերին, թէ ընդդիմութիւնը կարող է ԱԺ նախագահի թեկնածու առաջադրել Վիկտոր Դալլաքեանին կամ Արտաշէս Գեղամեանին, Վազգէն Մանուկեանը ասում է, որ նման լուրեր միշտ էլ կարող են լինել, եւ կարող են միշտ էլ շրջանառուել տարբեր անուններ։

ԱԺՄ ղեկավար Վազգէն Մանուկեանը տեսակէտ է յայտնել, որ ներքաղաքական ներկայիս իրավիճակը հոգեհարազատ է ՀՅԴ համար։

ԱՐԵՒՄՈՒՏՔԸ ՍՊԱՍՈՒՄ Է ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔԻ, ԻՍԿ ԶԱՅԱՍԱՆ ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔ ՉՈՒՆԻ

ԵՐԵՒԱՆ, «ԼՐԱԳԻՐ»։ Ազգային ժողովի պատգամաւոր Շաւարշ Քոչարեանը Մայիսի 13-ին Ազգակալ ակումբում յայտարարել է, որ Հայաստանի խորհրդարանի 2007 թուականի ընտրութեան վերաբերել արեւմուտքի գնահատականը ոչ այնքան կախուած է կեղծիքի աստիճանից, որքան քաղաքական դաշտի այլընտրանքից։

«Բոլոր գնահատականները Հայաստանի ընտրութիւններին տուած, օբիեկտիւ են, բայց հետեւողականութիւնը կախուած է նրանից, երբ արեւմուտքը տեսնում է այլընտրանք։ Կա այլընտրանք, արեւմուտքը հետեւողական է», ասում է Շաւարշ Քոչարեանը։

Իսկ Հայաստանի համար, ըստ ԱԺԿ նախագահի, այլընտրանք չունի եւրախիտեզրուածը։ Նա նշում է, որ նոյնիսկ իշխանութիւնն է դա հասկանում, ինչի վկայութիւնն ԱԺ նախագահ Արթուր Բաղդասարեանի յայտնի յայտարարութիւններն են։ «Այն անգամանքը, որ ՕԵԿ-ն այսօր շեշտում է ժողովրդավարացում, եւրախիտեզրուած։ Սա ինքնին դրական է, դրական է այն առումով, որ ցոյց է տալիս, որ այլընտրանք չկայ Հայաստանի համար։ Այսինքն դա ցոյց է տալիս, որ նոյնիսկ ուժեղացում դա գիտակցում են, ուղղակի Արթուր Բաղդասարեանը հակադրուելով իշխանութեան միւս թեւերին, շատ աւելի սուր դրեց ելնելով ինչ ինչ նպատակները»։

ԵՐԵՒԱՆՈՒՄ ՊԱՇՏՕՆԱՊԵՍ ԲԱՑՈՒԵՑ MICROSOFT-Ի ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑՉՈՒԹԻՒՆ

Երեքշաբթի, Մայիս 16-ին պաշտօնապէս բացուեց համակարգչային ծրագրերի եւ օպերացիոն համակարգերի արտադրութեան համաշխարհային առաջատար Microsoft-ի ներկայացուցչութիւնը Հայաստանում։

«Չէք կարող երեւակայել, թէ ինչ հպարտ եւ ուրախ եմ այսօր Հայաստանում լինել։ Որովհետեւ ծնունդ եմ Փարիզում, ծնողներս հայ են, եւ ինձ համար սա մեծ իրադարձութիւն է», - ասաց Microsoft-ի Կենտրոնական եւ Արեւելեան եւրոպայի տարածաշրջանային փոխնախագահ Վահէ Թորոսեանը՝ շեշտելով, թէ ընկերութեան ղեկավարութիւնը նման որոշում է կայացել՝ հաշուի առնելով տարածաշրջանի երկրներում,

«Բոլոր նեղ վիճակներում, առաջին պաշտպանը, լինի դա հանրաքուէի կեղծիքները, լինի դա Օրինաց երկրի գործը։ Առաջին շարքում կանգնում է դաշնակցութիւնը, եւ դրան ազգային պետական քաղաքական գոյն է տալիս։ Հանրապետական կուսակցութիւնն աշխատում է այդպիսի գոյներ չտալ, ասում է՝ դե տղեք ջան, հիմա ապրում ենք էլի, թողէք նորմալ ապրենք։ Դաշնակցութիւնը դրան ինչ որ երանգ է տալիս։ Դա է վտանգաւորը։ Քաղաքականացում է, այն անիրաւական վիճակը, որում մենք գտնուում ենք», ասում է Վազգէն Մանուկեանը։

Նա ազնիւ է համարում նաեւ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարեանի խօսքը, որ հնչել է Մայիսի 15-ին, Ազատութիւն ռադիոկայանով։ Վարչապետն ասել է, որ դժուար է լինել ընդդիմադիր եւ զբաղուել բիզնեսով։ Վազգէն Մանուկեանն ասում է, որ դրական է, երբ վարչապետը գոնէ ազնուօրէն խոստովանում է իրավիճակը։

ԶԱՅԱՍԱՆԻ ՄՏԱԻՈՐԱԿԱՆՆԵՐ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ ԵՆ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆԵԼ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԶԱՅԱՍԱՆԻ ՕՐՅՆԵՐԳԸ

«ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՌԱՏԻՈՅ»։ Հայաստանի մտաւորականութեան մի խումբ ներկայացուցիչներ այսօր բաց նամակ են չղել երկրի նախագահին, խորհրդարանի խօսակցին եւ վարչապետին՝ առաջարկելով վերականգնել Խորհրդային Հայաստանի օրհներգը, որի երաժշտութեան հեղինակն է աշխարհահռչակ կոմպոզիտոր Արամ Խաչատրեանը։

Հայաստանի խորհրդարանը Խորհրդային Հայաստանի օրհներգը չհեղեւ է յայտարարել 1991 թուականին՝ պետական օրհներգ հռչակելով «Մեր հայրենիքը»՝ հիմք ընդունելով 1918-1920 թուականների Հայաստանի առաջին հանրապետութեան օրհներգը։

Մայիսի սկզբին Հայաստանի կառավարութիւնը մրցոյթ է յայտարարել պետական նոր օրհներգի երաժշտութեան եւ բառերի համար։

Նամակի հեղինակները յոյս են յայտնում, որ «Հայաստանի ղեկավարները դրականօրէն կ'արձագանքեն իրենց առաջարկին, եւ պետութիւնը կ'ստանայ իր պատ-

մութեանը եւ ապագային արժանի օրհներգ»։

Նամակը ստորագրել են կոմպոզիտորներ Ալեքսանդր Յարուսթիւնեանը, Էդուարդ Միրզոեանը, երգչուհի Գոհար Գասպարեանը, դերասան Սօս Սարգսեանը, դիրիժոր Յովհաննէս Չեքիշեանը, ինչպէս նաեւ գիտնականներ, գրողներ, ստեղծագործական միութիւնների ղեկավարներ։

«Լաւագոյն կոմպոզիտորի լաւագոյն տարբերակն է (Խորհրդային Հայաստանի) օրհներգի երաժշտութիւնը, բայց տեքստը պէտք է փոխել», - «Ազատութիւն» ռադիոկայանին այս կապակցութեամբ ասաց Գոհար Գասպարեանը։

Միւս կողմից ժամանակ, Հայաստանի գրողների միութեան նախագահ Լեւոն Անանեանը, որը չի ստորագրել նամակը, գտնում է, որ «21-րդ դարում մենք պէտք է ունենանք նոր օրհներգ»։

«Եթէ կառավարութեան յայտարարած մրցոյթի արդիւնքները մեզ չբաւարարեն, մենք կը միանանք նամակի հեղինակների առաջարկութեանը», - աւելացրեց նա։

ՈՐՆ Է ԼԱՒ՝ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԵՂԾԵՆ ՍԱՓՐԱԳԼՈՒԽՆԵՐԸ, ԹԷ ՌԻՄՈՒՑԻՉՆԵՐԸ

ԵՐԵՒԱՆ, «ԼՐԱԳԻՐ»։ Հայաստանի կառավարման համակարգում նկատու է հետաքրքիր միտում։ Բարձրաստիճան պաշտօնեաները բազմապատկուծ են իրենց զբաղեցրած պաշտօնները, եւ հիմնականում կրթութեան ոլորտի հաշուին։ Մայիսի 12-ին ՀՊՃՀ (Հայաստանի Պետական ծարտարագիտական Համալսարան) շրջանաւարտների խորհրդի նախագահ է ընտրուել, ՀՊՃՀ կիբեռնետիկայի ֆակուլտետի ուսանող, արդէն վեց տարի ՀՀ վարչապետ աշխատող Անդրանիկ Մարգարեանը։ ՀՊՃՀ շրջանաւարտների խորհրդի նիստի ընթացքում վարչապետն ընտրուեց միաձայն։ Թերեւս Մայիսի 12-ը Անդրանիկ Մարգարեանի համար երջանիկ թիւ է։ Վեց տարի առաջ հենց Մայիսի 12-ին նա նշանակուեց ՀՀ վարչապետ, եւ այն ժամանակ դեռ ոչ մէկի մտքով չէր անցնում, որ Անդրանիկ Մարգարեանը դառնալու է ՀՀ նորագոյն պատմութեան ամենակարակեաց վարչապետը։ Իհարկէ, ինքը վարչապետը պաշտօնավարման մէկ տարուց չետոյ յայտարարեց, որ վարչապետի աշխատանքը նման է գլադիատորի։ Հետաքրքիր է, թէ վարչապետն ինչի կը նմանեցնի բուհի շրջանաւարտների խորհրդի նախագահի պաշտօնը։ Հաշուի առնելով բուհի տեխնիկական թեքումը, թերեւս վարչապետն իր նոր պաշտօնը կը նմանեցնի տերմինատորի։

Սերժ Սարգսեանից չետոյ վարչապետը երկրորդն է, որ ղեկավարում է շրջանաւարտների միութիւն։ Պաշտպանութեան նախարարը ղեկավարում է համալսարան-

ների շրջանաւարտներին։ Պոլիտեխնիկը թերեւս իր շրջանաւարտների բանակով չի գիշուած պետհամալսարանին, իսկ դա արդէն բաւական մեծ տոկոս է։ Բայց եթէ Սերժ Սարգսեանը ձեռնամուխ է եղել միայն բարձրագոյն համակարգին, ապա Անդրանիկ Մարգարեանն իր վերահսկողութեան տակ է առնում նաեւ միջնակարգ կրթահամակարգը։ Նա ցուցադրաբար ուսուցիչներ ընդունեց իր կուսակցութեան կազմ, եւ այն էլ Մայիսի 1-ին, ցոյց տալու համար, որ իր համար իսկական աշխատաւորը ուսուցիչն է։ Կը մնայ միայն ուսուցչին էլ համոզել, որ իսկական աշխատանքը դա ընտրութիւնն է։ Իսկ դրա համար մեծ ջանք պէտք է, պէտք է միայն մի թեթեւ ակնարկել, որ օպտիմալացման ծրագիրը կիսատ է մնացել, կամ վերանայման կարիք ունի։

Միւս կողմից, գովելի է, որ Հայաստանի պաշտօնական վերնախաւը այդպէս հաւեսով «կպել» է կրթութեան ոլորտին եւ ցանկութիւն ունի «ճանաչել գիմաստութիւն եւ գիւրատ, իմանալ զբանս հանձարոյ»։ Գովելի է, եւ ուրախալի։ Աւելի լաւ է ընտրութիւնը կեղծեն ուսուցիչներն ու դասախօսները, քան սափրագլուխները։ Նրանց միջեւ մի բան ես սովորեցնում, ԵՍՀԿ-ն իմանում է։ Իսկ ուսուցիչներին ու դասախօսներին ոչ միայն սովորեցնելու կարիք չկայ, այլ դեռ մի բան էլ իրենք կը սովորոցնեն։ Դրանից բացի, լաւ է նաեւ ընտրողի համար։ Սափրագլուխը խփում է, իսկ ուսուցիչը՝ բացատրում։

մասնաւորապէս Հայաստանում, առկայ գիտելիքների բարձր մակարդակը։ Նրա տեղեկացմամբ, Microsoft-ի հայաստանեան անելիքները առաջինը կը լինի Windows XP ծրագիրը հայերէն թարգմանելը եւ արդէն ամուսն վերջին սպառողներին մատուցելը։

Microsoft-ի համար համընդհանուր խնդիր է մտաւոր սեփականութեան իրաւունքների՝ մասնաւորապէս իր ծրագրերի պաշտպանութիւնը չարտօնուած օգտագործումից։ Վահէ Թորոսեանն ասաց, թէ իրենք այդ առումով լուրջ խնդիրներ ունեն ԱՊՀ բոլոր երկրներում, այդ թւում եւ Հայաստանում։

ԼՈՒՐԵՐ

ԴԵՍՊԱՆԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹԻՒՆԸ ՅՈՒՆԱՐԱՅՈՒԹԵԱՆ ԶԱՅՐՈՅԹԻ ԱՌԱՐԿԱՅ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ԼՐԱՏՈՒ, ԱԹԷՆՔ: Յունաստանում ՀՀ դեսպան վահարամ կաթոնեանի գործունեության հետեւանքով յունահայերը եւ Հայաստանից գաղթած ու Յունաստանում հաստատուած մեծ թիւով մեր հայրենակիցները, հերթական անգամ ապրում են լարուած միջոցառում: Պատճառը «Եւրատեսիլ»-ի մրցույթին մասնակցող, Հայաստանի ներկայացուցիչ, Անդրէին դաշնակցութեան «Համագային»-ի համար քարոզչական նպատակով օգտագործելն է, որն իրականանում է դեսպան կաթոնեանի օգնութեամբ:

Երգիչ Անդրէին՝ որ կ'օգտագործուի քաղաքական նպատակներով

Երգիչը փաստօրէն կտրուած է տեղի հայկական համայնքից, նրա մշակութային եւ կրթական բոլոր կենտրոններէն, իհարկէ բացառութեամբ դաշնակցութեան հովանաւորութեան տակ գործողներէն:

Թեան «Գալիաքեան» վարժարան, եւ դա այն պարագային, երբ նա այցելել ու երգել է դաշնակցութեան հովանու տակ գործող դպրոցներում:

Ամենաշատ վրդովմունք առաջացնող եղել են հետեւեալ երկու դէպքերը. առաջին՝ Մայիսի 14-ին, կիրակի օրը, Անդրէին եւ Հայաստանից ժամանած մի խումբ երգիչ, երգչուհիների մասնակցութեամբ, հայ համայնքի համար կազմակերպուած համերգը համատեղ կազմակերպուել է ՀՀ դեսպանատունը - դաշնակցութեան «Համագային»-ը, փաստօրէն դուրս թողնելով համայնքի մշակութային հարցերով զբաղուող եւս երկու, գլխաւոր կազմակերպութիւններին («Հայաստան» հասարակական-մշակութային կենտրոնին, որը գլխաւորաբար զբաղուած է Հայաստանից գաղթածների հարցերով եւ Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան մշակութային «Արարատ» միութեանը): Երկրորդ՝ երգիչ Անդրէին հայցելու է Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան տեխնիկայով յաջորդ շաբաթը իր շարժումը Ռուսաստան կը ճանապարհուեն Մայիսի 23-ին 25-ին եւ 30-ին, սպառազինութիւնների եւ ռազմական տեխնիկայի մեծ մասը կը տեղափոխուի Հիւսիս-կովկասեան ռազմական օկուպի տարածք», - նշել է ԱՌԶ-ի փոխհրամանատարը:

Որոշ տեղեկութիւնների համաձայն, Յունաստանում ՀՀ դեսպանատան աշխատակազմը նոյնպէս դժգոհ է դեսպան կաթոնեանի նման վերաբերումներէն, որն անտեղի խոսովութիւն է առաջացնում հայ համայնքում: Համայնքի համար արդէն ամենեւին էլ զարմանալի չեն դաշնակցութեան նմանօրինակ մօտեցումները, սակայն՝ տարօրինակ, երբ դա արւուծ է ՀՀ դեսպանատան հետ միասին:

Յիշեցնենք, որ դեռեւս 2002 թ., դեսպան կաթոնեանի կարգադրութեամբ ֆուտբոլի Եւրոպայի առաջնութեան ընտրական մրցաշարի շրջանակներում, Աթէնքում տեղի ունեցած Յունաստան-Հայաստան հանդիպման համար հայ համայնքին յատկացուած տոմսերի տրամադրումը նոյնպէս յանձնուել էր դաշնակցականներին:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԸ ՎԵՐՍԿՈՒՄ Է ՌԱԶՄԱԿԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱՅԻ ԴՈՒՐՍԲԵՐՈՒՄԸ ԱԽԱԼՔԱԼԱՔԻՑ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 15 ՄԱՅԻՍԻ, ՆՈՅԵԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մայիսի 15-ին Ռուսաստանը վերսկսում է ծանր սպառազինութիւնների եւ ռազմական տեխնիկայի դուրսբերումը Ախալքալքի 62-րդ ռազմական բազայից (Վրաստան): Այս մասին իՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ին յայտնել է Անդրկովկասի ռուսական զօրախմբի (ԱՌԶ) հրամանատարի տեղակալ, գնդապետ Վլադիմիր Կուպարաձէն: Ըստ նրա, այս տարուայ առաջին էջերը Ռուսաստան կ'ուղարկուի Ատրպէյճանով: Ծարժակազմում կը լինեն S-72 20 տանկեր եւ մարտական հետախուզական մեքենաներ: Մայիսից մինչեւ Սեպտեմբեր զինուորականները պէտք է Ռուսաստան տեղափոխեն 350 միւսուր ծանր զրահատանկային եւ յատուկ տեխնիկա, ինչպէս նաեւ դրանց զինամթերքներ:

«Մրազըրում է, որ ռազմական տեխնիկայով յաջորդ շարժակազմերը Ռուսաստան կը ճանապարհուեն Մայիսի 23-ին 25-ին եւ 30-ին, սպառազինութիւնների եւ ռազմական տեխնիկայի մեծ մասը կը տեղափոխուի Հիւսիս-կովկասեան ռազմական օկուպի տարածք», - նշել է ԱՌԶ-ի փոխհրամանատարը:

Կուպարաձէն ճշդել է, որ Գիւմրիի 102-րդ ռուսական ռազմական բազա (Հայաստան) առաջին էջերում սպառազինութիւն եւ ռազմական տեխնիկա չի փոխադրուել: «Տեխնիկայի եւ սպառազինութեան որոշ մասը մենք այնտեղ կը փոխադրենք աւտոմեքենաներով, առաջին աւտոշարափուը Հայաստան կը ճանապարհուի Մայիսի 18-ին», - պարզաբանել է նա:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՐԸ

Շարունակուած էջ 1-էն
Հարցին, թէ արդե՞ք, «Օրինաց երկիր»-ը կը յայտնուի ընդգիծադիր դաշտի վրայ, ՀԺԿ նախագահը պատասխանեց. - «Տեղ՝ ընդգիծադիր դաշտում տալիս է ժողովուրդը: Ժողովուրդն է գնահատական տալիս... Ժամանակը ցոյց կը տայ, կեանքը ցոյց կը տայ»:
«Իսկ եթէ նրանք ոչալ ընդգիծադիր ուժ դառնան, մենք չենք բացառում նաեւ համագործակցութիւնը», - աւելցուց Ստեփան

Դեմիրճեան:
«Ազգային Միաբանութիւն» ընդգիծադիր կուսակցութեան առաջնորդ Արտաշէս Գեղամեանը մեկնաբանելով «Օրինաց երկիր» խմբակցութեան որոշումը՝ դուրս գալ իշխանութեան, ըսաւ. - «Հերթական անգամ Ռուսերը Քոչարեանը եւ Պաշտպանութեան Նախարար Սերժ Սարգսեանը ցուցադրեցին Հայաստանի հանրութեանը, որ իրենք են ծնում իշխանութիւն, իրենք են իշխանութեան մէջ ծնում ընդգիծութիւն, եւ եթէ յանկարծ

ՍԵՒ ԾՈՎՈՒՄ ՍԿՍՈՒԵԼ ԵՆ ԿՈՐԾԱՆՈՒԱԾ ԻՆՔՆԱԹԻՈՒ «ՍԵՒ ԱՐԿՂԵՐ»-Ի ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

Մայիս 3-ին կործանուած հայկական օդանաւի ծովէն հանուած բեկորները

«ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՌԱՏԻՈՅ»: Մայիս 16-ին Սոչիում սկսուել են A320 հայկական կործանուած օդանաւի «սեւ արկղեր»-ի բարձրացման աշխատանքները. վաղ առաւօտից ծով է դուրս եկել ժամանակակից սարքաւորումներով զինուած «Նաւիգատոր» նաւը:

բարձրացնել յատուկ ռեբոտի օգնութեամբ, որն այս վայրում աշխատելու է առաջին անգամ: Ռուս մասնագէտների հետ, ըստ Արարատ Գոմցեանի, տեղում աշխատում են նաեւ ֆրանսիացիները:

Հարաւային Ռուսաստանում Հայաստանի գլխաւոր հիւպատոս Արարատ Գոմցեանը «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրոյցում յոյս յայտնեց, որ այս անգամ մասնագէտներին կը յաջողուի ջրի երես հանել ինքնաթիռի կործանման գաղտնիքը պարունակող արկղերը:
«Սեւ արկղեր»-ը գտնուած են մօտ 500 մետր խորութեան վրայ, մասնագէտները ակնկալում են դրանք

«Եթէ եղանակային պայմանները թոյլ տան, որոնողական աշխատանքները կը շարունակուեն ողջ օրուայ ընթացքում», - յայտարարել է Ռուսաստանի տրանսպորտի նախարարութեան ներկայացուցիչ Ալեքսանդր Դաւիդենկոն:

Ռուսաստանի տրանսպորտի նախարար Իգոր Լեւիտինի խօսքով, Սեւ ծովի յատակից արկղերի բարձրացման աշխատանքները կարող են շարունակուել 2-3 օր:

ՀՐԱՆԴ ԴԻՆԿ. «ԵՍ ՅՈՅՍ ՈՒՆԵՄ ՄԻՆՉԵՒ ՎԵՐՋ ՏԱՆԵԼ ԻՄ ՊԱՅՔԱՐԸ»

«ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՌԱՏԻՈՅ»: Պոլսոյ մէջ լոյս տեսնող «Ակօս» թերթի գլխաւոր խմբագիրը կրկին կանգնել է թուրքական դատարանի առջեւ: Այս անգամ Հրանդ Դինկին մեղադրում են դատարանի վրայ ճնշում գործադրելու մէջ:

«Նախորդ դատավճռից յետոյ ես յայտարարել էի, որ եթէ այս պատիժը չեղեալ չչայտարարուի, ես կը լքեմ թուրքիստան: Ինձ այս յայտարարութեան համար են ամբաստանում՝ մեղադրելով, թէ ես ցանկանում եմ դատարանն իմ ազդեցութեան տակ առնել», - երկուշաբթի օրը «Ազատութիւն» ռադիոկայանին ասաց Դինկը:

Այս գործով այսօր կայացած առաջին դատական նիստը (ինչպէս եւ վերջին շրջանի միւս աղմկահարուց դատավարութիւնները թուրքիստանում) ուղեկցուել է ազգայնականների կազմակերպած ցոյցով: Դատական նիստի ողջ ընթացքում, ինչպէս նաեւ դատարանի մատուցներում Հրանդ Դինկն ու նրան ուղեկցող անձինք եղել են ոստիկանութեան հսկողութեան ներքոյ:
«Դժբախտաբար դատավարութիւնը անապահով էր մեզ համար», - փոխանցեց Դինկը: - «Փողոցը լեցուն էր ազգայնամոլներով, եւ մեր մուտքի ու ելքի ընթացքին յարձակումներ եղան, նոյնիսկ՝ հարուածելու փորձեր»:

Դատավարութիւնը չետաձգուել է մինչեւ Յուլիսի 7-ը:

այդ ընդգիծութիւնը սահմանուած չափից կէս քայլ անգամ առաջ է անում, պատժուած եւ դատապարտուած է»:

կան երկրում նորմալ երեւոյթ կը լինէր, ուղղակի՝ ուշացած»:

Արտաշէս Գեղամեանը կարծիք յայտնեց, որ «Օրինաց երկիր»-ը ստեղծուած է Սերժ Սարգսեանի անմիջական մասնակցութեամբ:
«Եթէ Արթուր Բաղդասարեանն ընտրի քաւութեան ճանապարհը, «Ազգային Միաբանութիւն»-ը մեծ պատրաստակամութեամբ կ'ողջունի դա», - յայտարարեց ընդգիծադիր գործիչը:
Ընդգիծադիր պատգամաւոր, ԱԺՄ նախագահ Վազգէն Մանուկեան իր կարգին յայտարարեց, որ «Օրինաց երկիր»-ի՝ համախոհութեանն ղուրս գալը «դեմոկրատա-

«Բայց մեր նման երկրում դա ոչ թէ քաղաքական, գաղափարական տարբերութիւնների արդիւնք է, այլ այն, որ արհեստական ձեւով ստեղծուած են կուսակցութիւններ եւ արհեստական ձեւով իշխանութիւնների կողմից կարողանում են քանդուել այդ կուսակցութիւնները»:

Վարչապետ Անդրանիկ Մարգարեան մեկնաբանելով քաղաքական այս զարգացումները իր կարգին յայտարարեց. - «Օրինաց երկիր»-ի հետ ոչ մի արտաուց բան տեղի չունեցաւ եւ Արթուր Բաղդասարեանը գիտէր ուր է գնում, եւ սա մէկ օրուայ բան չէր»:

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԹԱՂՈՒՄ ԸՆԿԵՐ ՅՐԱՆԴ ԳԱՆԳՐՈՒՆԻ

Նորօք հանգուցեալ ընկեր Հրանդ Գանգրունիի յուղարկաւորութեան արարողութիւնը տեղի ունեցաւ Չորեքշաբթի, 10 Մայիս 2006, կէսօրէ ետք ժամը 4:00ին: Վաստակաւոր ընկերը դադարը, Հ.Մ.Մ.ի փողերախումբի ընկերակցութեամբ, Տիրուհի Ուսանողական Երիտասարդական Միութեան ընկերներու սամբարձ հասցուցին Նոր Հաճնոյ Ս. Գեորգ եկեղեցին: Պաշտօնական հիւրերու շարքին էին մամլոյ սենտիքայի նախագահ Մըլիսէմ Քարամ, պետական երեսփոխաններ՝ ընկ. Եղիկ Ճէրէճեան եւ մեթր Սերժ Թուրապր-գիսեան, Ս.Դ.Հ.Կ. Լիբանանի Շրջանի Վարիչ Մարմնի ատենապետը եւ ներկայացուցիչ ընկերներ, կրթական մշակներ, գաղափարի ընկեր-ընկերուհիներ, զանազան կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներ, հայկական վարժարաններու տնօրէններ եւ ուսուցիչներ:

Ահարոն Շիրտըմեան: «Դժուար է խօսիլ անհատի մը մասին, որուն հետ վերջին քսան տարիներուն ընդհանրապէս, իսկ չորս տարիներուն յատկապէս, գրեթէ ամէնօրեայ դրութեամբ զրուցած ենք հայ մամուլի ճակատագիրին, ազգային ու հայրենական ցաւերու մասին: Ընկեր Հրանդ Գանգրունի կը տալնայ մեր ազգային ցաւերով: Իր գաղափարական, հայրենասիրական եւ ազգային յօգուածները ուղեցոյց էին մեր երիտասարդութեան: «Արարատ»ը դարձած էր իր երկրորդ տունը, իր հոգեգաւակը, եթէ կ'ուզէք: ... Բայց այսօր, անհուն ակաճածանքով ու մորմոքով հողին պիտի յանձնենք մեր շատ սիրելի ընկեր Հրանդ Գանգրունիին»: Այս առիթով ընկեր Ահարոն Շիրտըմեան յանուն Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան Լիբանանի Շրջանի Վարիչ Մարմնին եւ «Արարատ» պաշտօնաթերթին, իր խորագրած ցաւակցութիւնները փոխանցեց հանգուցեալի ընտանեկան պարագաներուն եւ գաղափարակիցներուն:

Դամբանական խօսքերէն ետք, ընկեր Հրանդ Գանգրունիի ուսամբարձ դազող սգակիր թափօրով եւ Հ.Մ.Մ.ի փողերախումբին ընկերակցութեամբ ուղղուեցաւ դէպի Ֆրոն էլ Շրպէի Ազգային գերեզմանատուն: Լիբանանեան, Հայրենական եւ կուսակցական քայլերգներու կատարողութենէն ետք, ընկեր Հրանդ Գանգրունիի մարմինը ամփոփուեցաւ Հնչակեան կուսակցութեան պանթէոնին մէջ:

Յարգանք իր յիշատակին:

Լիբանանի Հայոց Թեմի բարեջան առաջնորդ Գերշ. Տ. Գեղամ Եպս. Խաչերեան վեր առաւ հանգուցեալ ընկերը դերակատարութիւնը Լիբանանի ազգային եւ կրթական կեանքին մէջ: Ան յանուն Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա. Կաթողիկոսի եւ Լիբանանի Ազգային Իշխանութեանց ցաւակցութիւն յայտնեց հանգուցեալի գաղափարակից ընկերներուն եւ ընտանեկան պարագաներուն: Օշական Քհնյ. Աջըգեան ընթերցեց ընկեր Հրանդ Գանգրունիի մահուան առիթով Ամենայն Հայոց Գարեգին Բ. Հայրապետի ցաւակցագիրը:

Մամլոյ սենտիքայի նախագահ Մըլիսէմ Քարամ յայտնեց իր վշտակցութիւնները ընկերը մահուան առիթով, վեր առնելով հանգուցեալ ընկերը ծառայութիւնները սենտիքայական իրաւունքներու պաշտպանութեան ի ինդիր: Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան Կեդրոնական Վարչութեան խօսքը փոխանցեց ընկ. տոքթ. Մացակ Փօլատեան: Ան անդրադարձաւ ընկերը կրթական, լրատուական եւ գրական մարզերուն մէջ ծաւալած գործունէութեանց, յատկապէս ծանրանալով հանգուցեալի կուսակցութեան հանդէպ հաւատարմութեան եւ նուիրուածութեան: Յանուն Ս.Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան Լիբանանի Շրջանի Վարիչ Մարմնի եւ «Արարատ» պաշտօնաթերթին կողմէ խօսք առաւ ընկեր

ՄՈՍ ՍԸ ԵՒՍ ՇԻՋԵՑԱԻ

Դժուար է պատկերացնել «Արարատ»ը առանց ընկեր Հրանդ Գանգրունիի: Սակայն ճակատագիրը վճռած էր վերջակէտ դնել անոր կեանքին: Եւ ահա, Երկուշաբթի առաւօտեան ժամը 10:00ին, ան հրաժեշտ տուաւ մեզի, սուգի մատնելով «Արարատ»ը եւ Լիբանանի Շրջանի ու աշխարհացրիւ իր գաղափարական ընկերները:

Համեստ նուիրական անձ մը՝ Հրանդ Գանգրունի պատանեկան տարիքէն գինուորագրուեցաւ Հնչակեան կուսակցութեան «սուրբ ծառայութեան», ինչպէս կ'ըսէր ինք: Տակաւին պատանեկութենէն հազիւ երիտասարդութիւն թեւակոխած, հրաւիրուեցաւ «Արարատ» պաշտօնաթերթի խմբագրութիւն: Խմբագրեց պարբերաթերթեր, ստորագրեց հարիւրաւոր յօդուածներ, մնաց պատնէշի վրայ, իր դաւանած գաղափարախօսութեան պատգամաբերներէն մէկը: Հարագատներն են վկայողները, թէ կեանքին մինչեւ վերջին օրը մնաց «Արարատ»ի ընթերցող: Մահուան սնարին տակէն հանած են «Արարատ»ի վերջին թիւը:

Ընկ. Հրանդ Գանգրունի միաժամանակ ծառայեց հայ դպրոցին, բայց բոլորէն աւելի, առաջնահերթօրէն ան մնաց հարագատ՝ պատմաբանի կոչումին: Թերեւս այս էր պատճառը, որ իրեն զլացուեցաւ ուրիշներու նման Հայաստանէն մնացուն հրաւերներ ստանալ կամ հայրենիքի մէջ լոյս ընծայել պատմական հրատարակութիւն մը: Անոր պատմական աշխատութիւնները ոչ միայն իբրեւ աղբիւր ծառայեցին հայրենի բազմաթիւ պատմաբաններու, ինչպէս ձոն Կիրակոսեան եւ Լենտրուշ Խուրշուտեան, այլեւ շարժառիթ՝ վերանայելու իրենց պահպանողական ու սխալ թէզերուն: Շատ յաճախ

գրկուելով անձնական երջանկութեանէն, Հրանդ Գանգրունի ապրեցաւ ու ստեղծագործեց հայրենիքին յուզումներով ու տաղանայներով, ի շահ Հնչակեան կուսակցութեան վերելքին ու հեղինակութեան: Հրանդ Գանգրունի չխոնարհեցաւ նորարարութեան տարագով խեղուած խեղճ պատմագիտութեան առջեւ, ու շեշտեց հայրենիքի վերափոխութիւններուն ի տես հնչակեան ըմբռնողութեան անժամանցելիութիւնը. «Մեր անցեալը որքան ալ դառն ըլլայ, յանուն լաւ ապագային պատրաստ ենք զայն լիչել: Անցեալը ուրացողը չի կրնար ապագայ կերտել», - յաճախ կը կրկնէր մեր ընկերը խմբագրատան մէջ եւ գրոյցներուն ընթացքին:

Իբրեւ հասարակական գործիչ, ան մատուցած է բազմաթիւ ծառայութիւններ: Հիմնադիրներէն է Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան եւ կուսակցութեան երիտասարդական շարժումին՝ Տիրուհի Ուսանողական Երիտասարդական Միութեան: Կուսակցութեան մէջ վարած է բազմաթիւ պատասխանատու պաշտօններ, միշտ ցուցաբերած է գիտակից ու գոհաբեր ոգի, եղած է կուսակցութեան թէզերուն հլու հետեւորդը. թոյլատու չէր, ոչ ալ ընդառաջող՝ անհատական շահերով առաջնորդուողներուն: Մեծ թիւով սփիւռքահայ սերունդներ հայրենասիրական իրենց շունչն ու ոգին կը պարտին Հրանդ Գանգրունիի երախտաշատ աշխատանքին:

Հաւատաւոր եւ համեստ ընկեր Հրանդ Գանգրունիի գործունէութիւնը ուղեցոյց է ներշնչման՝ ստանալով գաղափարական ու հայրենասիրութեան ոգի: Անձնագործողութեան աւագան՝ մեր երիտասարդութեան յանուն նոր հերոսական էջերու: Յարգանք իր յիշատակին:

ՇԱԽԱԿՅԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՑԱԽԱԿՅԱԿԱՆ ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԸԱՅԱՍՏԱՆԻ ՇԻՊԱՏՈՍՈՒԹԻՒՆ

Ուրբաթ, Մայիս 5ին, կէսօրէ ետք ժամը 1:30ին Արեւմտեան Ամերիկայի Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան Վարիչ Մարմինն ու յարակից կառույցները ներկայացնող պատուիրակութիւն մը այցելեց Լոս Անճելոսի մօտ Հայաստանի աւագ հիւպատոս Պրն. Գազիկ Կիրակոսեանին:

Անոնք «Արմաւիա» օդանաւային արկածի առթիւ իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին գոհերու ընտանեկան պարագաներուն եւ պատկան մարմիններուն: Այնուհետեւ յատուկ ցաւակցական արձանագրութիւն կատարուեցաւ սոց. մատենին մէջ: Հիւպատոս Պրն. Գազիկ Կիրակոսեան շնորհակալութիւն յայտնեց պատուիրակութեան վշտակցութեան համար:

Ձեր Ծանուցումները վստահեցէք «Մասիս» շաբաթաթերթին

Ընկ. Հրանդ Գանգրունիի տխուր առիթով, "Մասիս"ի խմբագրութիւնն ու իր աշխատակազմը, իրենց խորագրաց ցաւակցութիւնները կը յայտնեն ողբացեալին ընտանեկան պարագաներուն, մասնաւորաբար իր այրիին, ընկ. Անահիտ Գանգրունիին, գաւակներուն՝ Ընկ. Սեւան Գրըշիկեանին եւ դուստրին, Ընկ. Սիլվային:

**AGBU PASADENA HIGH SCHOOL
REGISTRATION FOR 2006-2007
IN PROGRESS
High School Prep, 9, 10, 11 Grades**

FOR INFORMATION, Please call

818.883.5379
www.agbuphs.org

Ծ ˆ Å Ø ö ² ê ² î Æ Û ² Ú Æ
° ð ĩ ð à ð ² ² ĩ ² Û ì ² ð Ä ² ð ² Û
2006-2007
² ñ 0 ³ ʸ ³ . ñ á ð Æ ç ð ʸ ʸ » ñ Á ĩ Á Բ ³ ñ á ð ʸ ³ ĩ á ð ç ʸ
Û ³ Ë ³ á ³ ĩ ñ ³ ë ĩ ³ ĩ ³ ʸ ʸ , 9, 10, 11
1 ³ ë ³ ñ ³ ʸ ʸ » ñ á ð Ñ ³ Û ³ ñ
Û ³ ò » Ë » ³ Ë ĩ » ð » ĩ á ð Æ ç ð ʸ ʸ » ñ á ð Ñ ³ Û ³ ñ
Ñ » é ³ 0 ³ 0 ʸ » Ë

818.883.5379
www.agbuphs.org

**CLASSES WILL START
September 12, 2006**

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

ՍՉժձձՁՁՁՁՁՁՁՁՁՁՁՁՁՁՁՁՁ

Վերջին անգամ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու գաղթականական քաղաքականութիւնը Գոնկընէն ներս քննարկուած էր շուրջ քսան տարիներ առաջ, նախագահ Ռոնըլտ Ռէյկընի իշխանութեան ժամանակ: Այն ատեն, շուրջ 6 միլիոն «անկանոն» (illegal) գաղթականներու մասին կը խօսուէր: Նախատեսուած լուծումները նոյնն էին, ինչ որ Պուշի ներկայ իշխանութեան օրով կ'առաջարկուէին, այսինքն սահմանային ապահովութիւնը, «անկանոն» գաղթականներու նկատմամբ՝ ընդհանուր ներուծ, (amnesty), եւ պատժամիջոցներ այն գործատէրերուն որոնք գործ կը հայթայթեն ապօրէն կերպով երկրէն ներս գտնուողներուն: Ի՞նչ կը վերաբերի սահմանային ապահովութեան, Մեքսիքայի հետ շուրջ 2000 մղոն սահմաններուն վրայ, արդէն 700 մղոնի չափ պատուար կառուցուած է: Ժամանակին աւելի հեշտ էր գաղթականներու վրայ հսկողութիւն բանեցնելը, քանի որ այս վերջինները «էլլիտ» կղզիէն Ամերիկա կը մտնէին նաւերու միջոցաւ: Հիմա այդ «անկանոն» գաղթականներու թիւը հասած է 12 միլիոնի, ոմանք նոյնիսկ 20 միլիոնի մասին կը խօսին: Հակառակ ուրեմն 700 մղոն պատի, այդ գաղթականները Ամերիկա կը մտնեն ցամաքի միջոցաւ, թեքսասէն, Գալիֆորնիայէն, եւ Արիզոնայէն, եւ «Րիօ Կրանտէ» գետի ափերէն, այսինքն անապատի միջոցաւ, եւ ինչ անապատ: Շատեր կիզի արեւի տակ, ջուրի պակասէն, ծարաւի միջոցաւ կը մեռնին: Ռէյկընի օրով, դարձեալ կը խօսուէր գաղթականներու ելք թրոնային ճշդումներու մասին, որ սակայն անկարելի եղաւ իրագործել, այս միջոցի անիրականալի ըլլալուն պատճառաւ: Այն ատեն ալ, երկրէն ներս գտնուող գաղթականներուն քաղաքացիութիւն շնորհելու մասին խօսուեցաւ, առանց լրջօրէն որոշում առնելու: Մինչ այդ գաղթականներու հոսքը, կամ մուտքը կը շարունակուի նոյն թափով, եւ սակայն գաղթականներու ներկայութիւնը եթէ մինչեւ հիմա լուրջօրէն կ'ըլլար, վերջին քանի մը շաբաթներու ընթացքին, մեծ թափով զգալի դարձաւ Ամերիկայի ամբողջ տարածքին լուրջ ցոյցերու միջոցաւ: Այս ցոյցերու ընթացքին, մէկ մասը բողոքի, եւ մէկ մասն ալ իրենց ներկայութիւնը օրինականացնելու ճիգեր կը թափէին, յատկապէս դէմ արտադրատուութիւն Գոնկընէն ներս,

Ներկայացուցիչներու Տունէն ներս իրենց աննպաստ որոշում առնուած ըլլալուն համար:

Ի՞ՆՉ Կ'ԸՆԵՆ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ

Ընդհանուր տրամադրութիւնը գաղթականներու նկատմամբ այն է, բանաձեւուած նոյնինքն Պուշի միջոցաւ, որ այս գաղթականները, իբրեւ զբաղում, գործ, կ'ընեն այն գործերը որ «ամերիկացիները չեն ըներ», այսինքն կ'աշխատին «աղտոտ» զբաղումներով: Այս առ հասարակ կը վերաբերի շինարարութեան, ճաշարաններու, պանդոկներու, պարտիզամ շակութեան, եւ հողագործութեան, եւ նման աշխատանքի, որ իբրեւ թէ ամերիկացիները չեն ուզեր ընել: Անշուշտ այս գործերու համար գաղթականները նուազ կը վճարուին, եւ աւելի կարեւոր, իրենց շահածին վրայ ընդհանրապէս տուրք չեն տար, եւ կարեւոր գումարներ կ'ուղարկեն իրենց ազգականներուն, Մեքսիքա, կամ Լատին Ամերիկայի տարբեր երկիրներ: Հարցը հոն է որ այս գաղթականները լուրջ բեռ կը հանդիսանան երկրի կրթական, առողջապահական եւ այլ մարզերէն ներս, նոյնիսկ վտանգելով իրենց գտնուած նահանգներու պիւտճէները: Աւելին կայ դեռ: Անշուշտ կ'ամուսնանան եւ գաւակ կ'ունենան որոնք ինքնաբերաբար ամերիկեան քաղաքացիութիւն կը ստանան, պարզապէս հոս ծնած ըլլալուն համար: Ամերիկան ճանչցուած է իբրեւ «գաղթականական երկիր», եւ վիճակագրութիւնները ցոյց կու տան որ աշխարհի գաղթականներու կէսը Ամերիկա մուտք կը գործեն: Մէկ կողմէ, այս երեւոյթը Ամերիկայի յաջողութեան բարձր ցուցանիշ մը կը կազմէ, միւս կողմէ սակայն, հասկնալիօրէն, ձախողութիւն կը նկատուի, քանի որ ապօրէն կերպով Ամերիկա գտնուելուն համար, լուրջ հարց կը մնայ անոնց ներկայութեան հարցը: Ամերիկեան կառավարութիւնը, յատկապէս Գոնկընէն ներս, անկարողութեան մէջ կը գտնուի գաղթականներու վերաբերեալ ընդունելի բանաձեւեր որդեգրելու, պարզապէս բոլորին կողմէ ընդունելի լուծումներ գտնելու տեսակէտէն: Նախագահ Պուշի իշխանութիւնը քաղաքական նկատումներով մանաւանդ ընտրական հաշիւներով, գաղթականներու նկատմամբ «հիւր բանուորներ» լոգունքին տակ, (guest worker) կը փորձէ «կանոնաւորել» միլիոնաւոր մեքսիքացի եւ այլ երկիրներէն անկա-

նոն աշխատողներու ներկայութիւնը արդարացնել: Կան նաեւ մտածողներ ալ, ինչպէս Գարտինալ Մահոնի, որոնք իբրեւ թէ մարդասիրական նկատումներէ առաջնորդուած, կը յուսան արդարացնել իրենց օգնութիւնը գաղթականներուն: Տակաւին կան ուրիշներ, «minute-man» ճանչուած, որոնք իրենց վրայ կ'առնեն սահմաններու հսկողութեան հարցը, արգիլելու համար ապօրէն ձեւով երկրէն ներս մտնող գաղթականներու մուտքը:

Ի՞ՆՉ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ ԿԱՆ

Ամերիկան երկու հանգամանք ունի, մէկը՝ «գաղթականներու ժողովուրդ» ըլլալու հանգամանքը (a nation of immigrants) իսկ միւսը՝ «օրէնքի ժողովուրդ» ըլլալու հանգամանքը: Այս երկու հանգամանքները այսօրուայ պայմաններու տակ, իրարու հակոտնեց իրենց թիւերը կը նկատուին, յատկապէս միջագային ահաբեկչութեան ընդհանուր մթնոլորտէն ներս: Ամերիկան, տակաւին մինչեւ քանի մը տասնամեակներ առաջ, գաղթականները կարողացած էր իր «հալեցնող կաթսային» մէջ իւրացնել, (assimilation) երբ այս վերջինները «կանոնաւոր կերպով» մուտք կը գործէին այս երկրէն ներս: «Անկանոնները» այսքան մեծ թիւ չէին ներկայացներ, կը խօսինք 20 միլիոնի մասին, եւ այսօր Ամերիկայի նման մեծ երկիր մը անճրկած է, եւ լուրջ դժուարութեան կը հանդիպի այսքան մեծ թիւ գաղթականներ «իւրացնելու», «ամերիկացնելու»: Յստակ է որ ամերիկեան կառավարութիւնը, փաստօրէն անկարողութեան առջեւ կը գտնուի, եւ կամ չուզեր իր սահմանները աւելի ապահով դարձնել, իր արդէն իսկ պատերազմներու պատճառաւ տարտղնուած բանակը օգտագործելու սահմաններու վրայ հսկելու համար: Միեւնոյն ատեն դժուար է

2000 մղոն երկարութեամբ անցարգել, պատ հիւսելու, որպէսզի Մեքսիքայէն եւ ուրիշ տեղերէն գաղթականներու հոսքը նուազագոյնի իջնէ: Հետաքրքրականը հոն է որ, միլիոնաւոր աշխատողները, ցոյցի ընթացքին, նոյնիսկ չեն քաշուիր օտար դրօշակները պարզելով ցոյց կատարել: Անդին, դրացի երկրի կառավարութիւնը կը զլանայ լուրջ արգելքներ դնելու իր քաղաքացիներու վրայ, որպէսզի անոնք դադրին ապօրէն կերպով Ամերիկա մտնելու: Տակաւին գոյութիւն ունի գինեալ, մաֆիական նկարագիր ունեցող աւազակախումբեր, որոնք սարսափ ստեղծած են սահմանային ամբողջ շրջաններ, գիւղեր իրենց տիրապետութեան տակ պահելու: Նոյնիսկ կառուցած են գետնուղիներ, ապահով կերպով Ամերիկա մտնելու համար:

Վերադառնալով փնտուտութներու, լուծումներու, Ամերիկան ինքզինք կը գտնէ հետեւեալ հարցերու առջեւ.

1. Սահմաններու ապահովութիւն:
 2. Երկրէն ներս արդէն իսկ գտնուող եւ աշխատող գաղթականներու կեցութիւնը կանոնաւորել, անոնց քաղաքացիութիւն շնորհելով միեւնոյն ատեն:
 3. Երկրէն դուրս հանելով անոնք որոնք, ինչ որ ալ արժէ, տակաւին չեն հաստատուած վերջնական կերպով:
- Այս երեք լուծումներն ալ ներկայիս լուրջ դժուարութեանց կը հանդիպին: Ներքնապէս արդէն իսկ տկարացած, եւ անճրկած պետութիւնը, իր քաղաքագէտներով, բանակով, ապահովութեան ոյժերով, կամաւորներով, գործատէրերով, մէկ խօսքով, իր ամբողջ կարելիութիւններով դեռ երկար պիտի սպասէ գաղթականական հարցին բարուք լուծում մը գտնելու համար:

AAA INSURANCE SERVICES
 1975-2005
30
 ANNIVERSARY
 E-mail: BMaronian@AOL.com

INSURANCE COVERAGE CAN HELP YOU FINANCIALLY

ԵՐՔԵՔ ՈՒՅ ԶԷ ՎԵՐԱՔԵՆԱՆԵՆՈՒ ԶԵՐ ԱԳԱՅՈՎԱԳՐՈՒԿԵՐԻՆՆԵՐԸ

BEDROS, SIAMANTO MARONIAN

818 500-9585 AAA INSURANCE SERVICES 885 E. Broadway, Elmonte, CA 91235
ONE EIGHT HUNDRED FOUR "HAI-TAD"

ՇԱԳՅԱԿԱՆ ՊԱՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԹԵՄԻ 79ՐԴ ՊԱՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԺՈՂՈՎ

Թեմական Պատգամաւորական 79րդ ժողովին արձանագրութիւնը սկսաւ Ուրբաթ, Մայիս 5ի առաւօտեան ժամը 10:00ին, ապա ժողովի Ատենապետ՝ Բրշ. Սթիվըն Սրկ. Ատամգի հրաւերով, Թեմակալ Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Յովնան Արքեպիսկոպոս Տէրտէրեան մուտք գործեց Եկեղեցի եւ իր կատարած Բացման Աղօթքէն ետք, Ատենապետին կողմէ յայտարարուեցաւ, որ օրինական մեծամասնութիւն գոյացած ըլլալով, ժողովը օրինաւոր կը նկատուէր:

Սրբազան Հայրը գահակալութեամբ Պատգամաւորներուն ներկայացուց Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնէն Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի կողմէ յատկապէս Թեմիս Համագումարներուն մասնակցելու համար ժամանած Արժ. Տ. Ասողիկ Քհնյ. Կարապետեանը եւ Արժ. Տ. Տրդատ Քհնյ. Բողոքականը: Ժողովին Դիւանը Սրբազան Հօր Նախագահութեամբ կը բաղկանար հետեւեալներէ.՝

Բրշ. Սթիվըն Սրկ. Ատամգ՝ Ատենապետ, Բրշ. Ռատ Սրկ. Ճորճորեան՝ Փոխ Ատենապետ, Տիար Ֆրէնք Գորգմագեան՝ Ատենադպիր Անվերէնի եւ Արժ. Տ. Սիփան Աւագ Քհնյ. Միսեան՝ Ատենադպիր Հայերէնի:

Ատենապետ Բրշ. Սթիվըն Սրկ. Ատամգ իր բարի գալստեան խօսքէն ետք, հրաւիրեց հիւրընկալ Եկեղեցիէն Դոկտ. Վահրամ Պիրիճիքը, որ ժողովի Պատրաստութեան Յանձնախումբի անունով ի սրտէ ողջունեց բոլոր Պատգամաւորներուն ներկայութիւնը Գոսթա Մեսայի Սուրբ Աստուածածին Հայց. Եկեղեցիէն ներս եւ յաջողութիւն մաղթեց ժողովին:

Օրակարգի որդեգրումէն եւ յանձնախումբներու նշանակումէն ետք, Պատգամաւորները վաւերացուցին նախորդ տարուան՝ 78րդ Թեմական Պատգամաւորական ժողովին Ատենագրութիւնը:

Ապա Պատգամաւորները հանգամանօրէն նկատի առին տեղեկագիրները, որոնք արդէն իսկ տպուած էին ժողովի գրքոյկին մէջ:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՆԻՍՏ

Ճաշէն ետք տեղի ունեցաւ Համագումարի Երկրորդ Նիստը:

Սրբազան Հօր կողմէ կատարուած բացման աղօթքէն յետոյ շարունակուեցաւ օրակարգի քննարկումը ինչպէս. բանտերու եւ Հիւանդանոցներու Այցելութիւններ եւ այլն:

Հիւրաբար Թեմս այցելող Արժ. Տ. Ասողիկ Քհնյ. Կարապետեան վեհափառ Հայրապետին Օրհնութիւնները փոխանցելէ ետք, կարդաց Նորին Սրբութեան ղրկած պատգամը՝ յաջողութեան իր բարեմաղթութիւնները յայտնելով Համագումարին:

Առաջնորդ Սրբազան Հօր Տարեկան ներկայացուցած տեղեկագիրը գնահատութեամբ եւ երախտագիտութեամբ ընդունուեցաւ:

Սրբազան Հայրը իր հոգեւոր պատգամը տուաւ Պատգամաւորներուն՝ անդրադառնալով հետեւեալ հիմնահարցերու վրայ.՝

Ա.՝ Հոգեւորականներու Պատրաստութեան Առաքելութիւն,

Բ.՝ Քրիստոնէական Կրօնի ու Բարոյախօսութեան Ուսուցում,

Գ.՝ Առաջնորդարանի վարչամեքենայի վերակազմակերպում: Պատգամաւորները միաձայնութեամբ վաւերացուցին Թեմական Խորհուրդի կողմէ ներկայացուած 2006-2007 թուի տարեկան պիւտ-

ճէն: Ապա նկատի առին Կանոնադրութեան մէջ բարեփոխում մը կատարելու առաջարկը, Պատգամաւորական ժողովի պաշտօնեաներուն եւ Թեմական Խորհուրդի որպէս անդամ ընտրելիներուն ցանկը, հին հարցեր եւ նոր հարցեր:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ

Երեկոյեան Եկեղեցու Ֆէստեան Սրահին մէջ տեղի ունեցաւ պաշտօնական ճաշկերոյթ մը՝ ուր «Արքեպիսկոպոսին Մրցանակը» (The Archbishop's Award) Սրբազան Հօր կողմէ անձամբ տրուեցաւ Առաջնորդարանի Տիկնանց Օժանդակ Մարմնի Ատենապետուհի՝ Տիկին Լիլի Պալեանի: Սրբազան Հայրը խօսեցաւ Տիկին Պալեանին երկարամեայ նուիրեալ ծառայութիւններուն մասին եւ գնահատեց բազմաթիւ մարզերէն ներս իր կատարած շինիչ եւ գերազանց պարտականութիւնները:

Առաջնորդ Սրբազան Հայրը «Օրհնութեան եւ Գնահատութեան» վկայագիրներ յանձնեց ճաշկերոյթը Հովանաւորողներուն, Նուիրատուներուն եւ ժողովի Պատրաստութեան Յանձնախումբի Անդամներուն:

ԵՐՐՈՐԴ ՆԻՍՏ

Պատգամաւորական ժողովի Երրորդ Նիստը գումարուեցաւ Շաբաթ, Մայիս 6ին, առաւօտեան ժամը 9:00ին՝ Առաջնորդ Սրբազան Հօր Բացման Աղօթքով:

Օրուան Հոգեւոր Պատգամը տուաւ Վէն Նայի Սուրբ Պետրոս հայց. Եկեղեցու Հոգեւոր Հովիւր՝ Արժ. Տ. Շնորհք Քհնյ. Տէմիրճեան, որ շեշտեց նուիրումի եւ ծառայասիրութեան ոգին:

Ապա տեղի ունեցան ընտրութիւններ հետեւեալ արդիւնքով.՝

Պատգամաւորական ժողովի Ատենապետ՝ Բրշ. Սթիվըն Սրկ. Ատամգ

Պատգամաւորական ժողովի Փոխ Ատենապետ՝ Բրշ. Ռատ Սրկ. Ճորճորեան

Պատգամաւորական ժողովի Հայերէն Ատենադպիր՝ Տ. Սիփան Աւագ Քհնյ. Միսեան

Պատգամաւորական ժողովի Անվ.ի Ատենադպրուհի՝ Շողիկ Կիրակոսեան

Թեմական Խորհուրդ-Հոգեւորականներ՝ Տ. Եղիա Քհնյ. Հայրապետեան

Տ. Վարդան Աւագ Քհնյ. Գասպարեան

Թեմական Խորհուրդ-Աշխարհականներ՝

Պէն Գրիգորեան

Բրշ. Պարլօ Սրկ. Տէր Մկրտիչեան

Իրաւաբան ձոզէֆ Կանիմեան Արմէն Համբար

Հաշուէքնիչ Յանձնախումբ՝ Սարգիս Տէր Սարգիսեան

Պատգամաւորները վաւերացուցին նաեւ Մնայուն Հիմնադրամի Հոգաբարձական Կազմին համար առաջարկուած անդամները: Ընտրութիւններուն արդիւնքի յայտարարութեանէն ետք, Շնորհակալութեան եւ Գնահատութեան Յանձնախումբի տեղեկագիրը ներկայացուց Շողիկ Կիրակոսեան:

Առաջնորդ Սրբազան Հօր օրհնութեան աղօթքով փակուեցաւ Արեւմտեան Թեմի 79րդ Թեմական Պատգամաւորական ժողովը: Պատգամաւորները հոգեկան գահակալութեամբ մեկնեցան իրենց Ծուխերը:

ՇԱԳՅԱԿԱՆ ՊԱՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԹԵՄԻ 79ՐԴ ՊԱՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԺՈՂՈՎ

Հայց. Եկեղեցու Արեւմտեան Թեմի Բարեխնամ Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Յովնան Արքեպիսկոպոս Տէրտէրեանի հրաւերով, Թեմի պատմութեան մէջ առաջին անգամ ըլլալով, Առաջնորդարանի Արշակ եւ Էլիանոր Տիգրանեան Համալիրի Գալայեան Սրահին, Հինգշաբթի, Մայիս 11ին, 2006 առաւօտեան ժամը 10:30ին համատեղ Սուրբ Պատարագ մատուցուեցաւ՝ մասնակցութեամբ Ղպտի եւ Ասորի Ուղղափառ Եկեղեցիներու Առաջնորդներուն եւ հոգեւորականներուն:

Սուրբ Պատարագը մատուցեց Թեմակալ Առաջնորդ Սրբազան Հայրը՝ իր կողքին ունենալով Գերշ. Տ. Մուշեղ Արքեպիսկոպոս Մարտիրոսեանը, Ղպտի Ուղղափառ Եկեղեցու Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Սրապիոն Սրբազանը եւ Ասորի Ուղղափառ Եկեղեցու Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Եուճին Գափիյան Սրբազանը: Մուշեղ Սրբազան Հայերէնով, իսկ բարձրաստիճան հիւր հոգեւորականները Անվերէնով որոշ բաժին առին Սուրբ Պատարագի մատուցման մէջ:

Արարողութեան ներկայ էին նաեւ Գերշ. Տ. Վաչէ Արքեպիսկոպոս Յովսէփեան, հիւրաբար Թեմս այցելող Հայաստանի Գուգարաց Թեմի Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Սեպուհ Եպս. Չուլճեան: Ներկայ հոգեւորականներուն թիւը կը հասնէր շուրջ 100 հոգիի: Ներկայ էին նաեւ Քոյր Եկեղեցիներու ներկայացուցիչներ եւ հաւատացեալներ:

Սուրբ Պատարագի աւարտին, Առաջնորդ Սրբազան Հայրը փառք տուաւ Աստուծոյ, որ Առաջնորդարանէն ներս առաջին անգամ ըլլալով այսպիսի համատեղ Սուրբ Պատարագ կը մատուցուէր նոյն դասակարգի Եկեղեցիներու մասնակցութեամբ: Սրբազան Հայրը յայտնեց, որ շուրջ երեք տարիներէ ի վեր կեանքի կոչուած է Արեւելեան Ուղղափառ Եկեղեցիներու Խորհուրդը, որուն Ատենապետութիւնը երկու տարիներէ ի վեր կը վարէ Գերշ. Տ. Սրապիոն Սրբազան:

Սուրբ Պատարագի աւարտին հոգեւորականներն ու բոլոր ներկաները Առաջնորդարանի Կալէրիային մէջ հաւաքուեցան Սիրոյ Սեղանի շուրջ, ուր առիթը ունեցան իրարու հետ աւելի մօտէն ծանօթանալու եւ մտերմիկ զրոյց ունենալու:

ԼՂԱՍ ՅԵՄԱՆԻ
ԳՈՒՏ. ԱՆՅՐԵՂ ԳԱՆԻՒԵԼՍԱՆԻ
ԱՆԳՆՐԵՆ-ԳԱՅԵՐԵՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԲԱՍՏՐԱՄԱՆ
ՄԻՏՅԱՆ ԲԱՍՏՐԱՆԸ
ENGLISH-ARMENIAN
COMPREHENSIVE
MEDICAL
DICTIONARY
Ընդոյ 800 էջեր եւ 8,000 բնութագրած գիտական, արտաբանական բառեր եւ բացատրութիւններ բառարկանքով ապա գործածական եւ խիստ ուղղափառ լատինացի, անգլիացի (անգլոֆոն) լեզուներէ:
ԳԻՐ \$20.00
Կար ձեռագրելի ցրտուածնէ 7566 (818) 244-3830,
Ատրոյ (818) 243-4112,
Աւստրալիոյ (010) 600-0790 եւ
«Իրիւս»- Երզրում (818) 244-2070
Կատարի զիճճ Ասել Մերիճալթի, Մեթափոսեպի (818) 643-7984

Massis Weekly

Volume 26, No. 17

Saturday, May 20, 2006

Artur Baghdasarian Resigns As the Speaker of National Assembly

YEREVAN -- Armenia's governing coalition ceased to exist with the resignation of Parliament Speaker Artur Baghdasarian and the departure of his Orinats Yerkir Party from it.

The move followed defections of about a dozen Orinats Yerkir lawmakers that caused the party's faction, the second largest in the National Assembly, to almost shrink by half. All of the defectors are wealthy government-connected businessmen. According to some senior members of the Armenian coalition, their exodus was initiated by Kocharian with the aim of forcing Orinats Yerkir out of his government.

Baghdasarian said that the defectors had come under unspecified "pressure" to leave Orinats Yerkir and caved in because of "an atmosphere of fear that stifles dissent" in Armenia. "Everything is clear to everyone. Was there pressure? Yes, there was. From all sides," he said.

The 37-year-old speaker, who was at one point regarded as one of Kocharian's potential successors, and his party have repeatedly criticized the gov-

ernment and had an uneasy relationship with its coalition partners ever since they signed a power-sharing agreement three years ago. Orinats Yerkir's exit from power appears to have been precipitated by Baghdasarian's recent interview with a German newspaper in which he called for Armenia's accession to NATO and implied that Kocharian's reelection in 2003 was fraudulent.

"Of course we are becoming an opposition force. There is no question about that," said Baghdasarian. But he would not specify whether he is ready to align himself with Armenia's mainstream opposition groups that have long challenged Kocharian.

The Armenian parliament is expected to accept its speaker's resignation when it resumes its sessions on May 22. Deputy speaker Tigran Torosian, who is a leading member of the governing Republican Party, will perform Baghdasarian's duties in interim. He is reportedly in pole position to become the next chairman of the National Assembly.

Microsoft Opens Office in Armenia

YEREVAN -- The world's leading computer software manufacturer, Microsoft, opened an official representation to Armenia on Tuesday, underscoring its interest in the country's growing information technology (IT) sector.

Vahe Torosian, Microsoft's vice-president for Central and Eastern Europe, said the company is keen to capitalize on the "amazing" level of education and skills of local computer specialists.

"One thing which amazed me when I started my role here is the amazing quality of high technical, engineering, mathematics, physics and other skills that we have in the region and especially in Armenia," Torosian told a news conference in Yerevan. "We are here to demonstrate and try to develop a very wealthy and healthy IT system," he said.

Speaking to reporters, the French executive of Armenian descent said Microsoft will boost the sector by commissioning computer programs from local software developers. He said it has already placed orders with five Armenian firms

"It's thoroughly clear that from every dollar that Microsoft will invest in Armenia, every single partner will generate around seven or eight dollars," Torosian said, adding that the company intends to create a "very strong" network of such partners.

Armenia's IT industry employs thousands of well-paid specialists and is seen as the most advanced in the region, having expanded substantially over the past decade. Foreign and mostly U.S. companies involved in software development and other IT-related activities have been the main driving force behind the growth.

IT experts warn, however, that the sector's further expansion could stall unless the Armenian government embarks on a sweeping overhaul of its system of higher education. They say the number and especially the professional level of young people graduating from the IT programs of local universities still leaves much to be desired.

Continued on page 4

Kirk Kerkorian Richest Man in Los Angeles

Former MGM owner Kirk Kerkorian — who added to his riches with the sale of the studio to Sony for \$5 billion in 2004 — is now the richest man in Los Angeles, according to the Los Angeles Business Journal. The publication estimated Kerkorian's wealth at \$9.3 billion. He was followed by Sumner Redstone, chairman of Viacom and CBS, whose fortune was estimated at about \$7.4 billion. Redstone topped the list last year with \$8.3 billion, but his position slipped following the downturn in the value of his Viacom and CBS holdings since Viacom's recent split.

Turkey Threatens France With Sanctions Over Armenian Genocide Law

Turkish Prime Minister Recep Tayyip Erdogan has threatened France with trade sanctions if it adopts a bill making it illegal to deny that the 1915-17 massacre of Armenians in Turkey was "genocide."

The Turkish newspaper "Hurriyet" quotes Erdogan as saying sanctions will be imposed if French lawmakers pass a bill making denial of the "Armenian genocide" liable to a five-year jail term and a 45,000 euro (\$58,000) fine.

Legislators were expected to vote on the measure on May 18.

In another development Erdogan met with representatives of French companies and warned them that a French bill criminalizing denial of Armenian genocide would damage relations between their countries, the state-owned Anatolia news agency reported. Erdogan's spokesman confirmed the meeting took place.

Erdogan reportedly told the assembled company representatives in Ankara that he wanted them to pressure the French government not to enact it. "We expect executives of French firms to react to the draft law," Erdogan was quoted as saying, warning that its passage would negatively affect relations. Erdogan added that the law was not conducive to freedom of thought and expression, Anatolia reported.

Hrant Dink Faces New Trial in Turkey

ISTANBUL -- Hrant Dink, Armenian-Turkish newspaper editor entered an Istanbul court Tuesday to shouts of "traitor," beginning the latest of his many legal battles.

Prosecutors have charged that Dink has committed the crime of "attempting to influence the judiciary" when his bilingual Turkish-Armenian newspaper ran articles criticizing a law that makes it a crime to "insult Turkishness."

The law has been used to try writers and intellectuals, including Dink and the novelist Orhan Pamuk, for commenting on the Genocide of Armenians by Turks at the time of World War I. Three other writers at the Agos newspaper, including Dink's son, also went on trial Tuesday.

Turkey has been struggling to balance European Union demands for tolerance of free expression with a reluctance to discuss the genocide of Armenians. The

subject is rarely discussed openly in Turkey, and those who say Turks were guilty of genocide can end up in a Turkish court and be branded as traitors.

Prosecutors have asked the court to sentence Dink to a jail term of up to three years. In addition to the trial for attempting to influence the judiciary, Dink has also been tried previously for "insulting Turkishness" and for saying the Turkish national anthem was discriminatory.

State Treasurer Phil Angelides Decrys Deutsche Bank and Dresdner Bank's Refusal to return assets to Armenian Genocide Descendants

State Officials Say, "No One Should Profit From Genocide"

During the press conference left to right- Mark Geragos, Phil Angelides, Bryan Kapateck and Vartkes Yeghiayan

LOS ANGELES -- California State Treasurer Phil Angelides joined leading Los Angeles attorneys at a press conference last Thursday to highlight the immoral and potentially unlawful refusal of Deutsche

Bank and Dresdner Bank turn over assets belonging to descendants of Armenian Genocide victims.

Continued on page 4

Interview:

Armenian Genocide Film Producer Andrew Goldberg Speaks to KurdishMedia.com

NEW YORK (KurdishMedia.com) -- On April 17, PBS aired *The Armenian Genocide*, a one hour documentary written, directed and produced by Emmy Award-winning producer Andrew Goldberg. Using a variety of sources, this film tells the story of the nearly complete elimination of the Armenian population of Anatolia at the beginning of the 20th century.

Andrew Goldberg took the time to speak to KurdishMedia.com regarding his experiences in producing the documentary, which included having staff travel to Turkey and Kurdistan, and his response to the controversies generated by his work.

Can you please explain what motivated you to make a documentary on the Armenian Genocide? What do you want viewers to take away from your documentary?

I am not an activist about this issue, I am journalist. As a journalist, my job is to report on issues that are important for people to know. I feel the Genocide is far too underreported and is far too important to be overlooked. I also felt like the Armenians were trying to get people to listen to their story, to their pain, but no one would. So I wanted to help that effort by simply telling the truth.

Please describe the different types of research that went into making this documentary. How long did it take to gather sufficient information?

I had done other work on the Armenians before this project so we had a running start... but the whole project took about two years. Research was done on the internet and with both new and old books, and on the telephone. Photos and old video came mostly from archives around the world. We dealt with archives in Russia, Turkey, the US, England, France, Germany, Yugoslavia and others. We also relied heavily on our scholars – Peter Balakian, Ron Suny and Fatma Muge Gocek.

Did you face any difficulties doing firsthand research in Turkey? What, if any precautions did you staff take?

We generally traveled undercover. Still, our “tourist” camera crews were stopped several times by the army and police. It was very frustrating. We also hired a Kurdish cameraman and producer to travel to eastern Turkey and Kurdistan. He went there *very* undercover and asked that we not disclose his name for fear of Turkish reprisal.

We know that you conducted a few Kurdish-language interviews for this film. Was it easy traveling through Kurdistan and finding people able and willing to speak on the Armenian Genocide? Was there anything unique about the Kurdish perspective on these events?

Yes, it is Kurdistan and must be called that! The Kurdish voice is tremendously important because they tell the truth about the events and are not wrapped up in the nationalism of many Turkish people – a nationalism that prevents them from telling the truth. Kurds do not suffer from denial, which I believe is a psychological issue for many Turks, and not just an issue of what people “say in public.”

How do you feel about the current state of scholarship and awareness on the Armenian Genocide?

Far too little is done. And far too much is done by Armenians only. Also, the work in my opinion has too much of an activist tone. Others need to help the issue. The community can be very closed and often are not inclusive of others. This needs to be overcome so other scholars

enter the field. Also, the amount of photos and film around the world is immense. This is first hand witness material to the events in ways that paper documents can never equal – for example, we have Raphael Lemkin actually saying he invented the word genocide because of what happened to the Armenians. That is why this material is so important. Philanthropists need to give millions and millions more to this effort.

Are you surprised by the controversy generated by your documentary? What kind of feedback have you received from viewers and cultural and political organizations with respect to this controversy?

The controversy with the Armenians themselves had to do not only with my show but with the after panel. I was not at all surprised that that happened over the after panel. It was kind of obvious (to me at least) that that would be the response from the Armenians. The Turkish reaction on the other hand was less public but they did aggressively go after PBS to stop the film from showing. This effort included getting several congressmen to ask PBS to drop my film from the schedule. This is typical Turkish government and nationalist behavior, though, so it did not surprise me either.

Do you have any future plans to further explore the Armenian Genocide or other historical events in the region?

No. This was a very upsetting experience for me. Seeing PBS get so incredibly assaulted by the whole world – justified or not – was very upsetting to watch. Seeing congressmen try to stop PBS from showing either the film or the panel, regardless of the value of either, reminded me of Turkey where government controls the media. Terrifying. For the record, I never want to live in a country where the government tells the press what to do. The people can always speak out instead. Our government cannot even build a sidewalk and yet we take seriously their nonsensical efforts at censorship? Again, no matter how offensive something is – the government cannot be the ones to tell us what we can and cannot say. It must only be the people and the viewers.

Going on, being attacked, often with fabrications, by nationalists in the Armenian press in California was very upsetting and uncalled for. In my opinion, it is press like this that only harms efforts at recognition. It divides rather than unites and prevents any consistent voice to speak for the issues.

Furthermore, raising money was nearly impossible. I was told by one of our funders that a man named Walter Karabian actually suggested that supporting our efforts was a mistake! But we were able to finish the film and we are very, very proud of what we achieved for journalism and for human rights.

As for the Armenian organizations

Turkey, Armenia and Denial

International Herald Tribune
Monday, May 15, 2006

Turkey's self-destructive obsession with denying the Armenian genocide seems to have no limits. This week, the Turks pulled out of a NATO exercise because the Canadian prime minister used the term “genocide” in reference to the mass killings of Armenians in Turkey during and after World War I. Before that the Turkish ambassador to France was temporarily recalled to protest a French bill that would make it illegal to deny the Armenian genocide occurred. And before that, a leading Turkish novelist, Orhan Pamuk, was charged with “insulting Turkish identity” for referring to the genocide (the charges were dropped after an international outcry).

Turkey's stance is hard to fathom. Each time the Turks lash out, new questions arise about Turkey's claims to a place in the European Union, and the Armenian diaspora becomes even more adamant in demanding a public reckoning over what happened.

Granted, genocide is a difficult crime for any nation to acknowledge. But to treat any reference to the issue within Turkey as a crime and to scream “lie!” every time someone mentions genocide is absurd. By the same token, we do not see the point of the French law to ban genocide denial. Historical truths must be established through dispassionate research and debate, not legislation, even if some of those who question the evidence do so for insidious motives.

But the Turkish government considers even discussion of the issue to be a grave national insult and reacts to it with hysteria. Five journalists who criticized a court's decision to shut down an Istanbul conference on the massacre of Armenians were arrested for insulting the courts. Charges against four were subsequently dropped, but a fifth remains on trial.

The preponderance of serious scholarship outside Turkey accepts that more than a million Armenians perished between 1914 and 1923 in a state-sponsored campaign. Turkey's continued refusal to countenance even a discussion of the issue stands as a major obstacle to restoring relations with neighboring Armenia and to claiming Turkey's rightful place in Europe and the West. It is time for the Turks to realize that the greater danger to them is denying history.

Helsinki Committee Release Report of Familiar Abuse of Rights

By Arpi Harutyunyan
ArmeniaNow reporter

Last year, development of human rights protection in Armenia was hindered by the free flow of information and violations of the right for peaceful assembly, according to the latest report of the Helsinki Committee of Armenia.

The March-April issue of the “Ditord” (“Observer”) magazine cites familiar examples of how the republic failed to fulfill democratic principles in the sphere of human rights.

“At the local administration elections of 2005 frauds and violations were the same as those at the presidential and parliamentary elections in 2003 – stuffing ballot boxes, open voting, bribes, cases of threatening of confidants and observers,” mentions the report.

Avetik Ishkhanyan, chairman of the Helsinki Committee, says the Committee also monitors whether Armenia is fulfilling its obligations for membership in the Council of Europe.

The report also includes information researched by other international organizations.

Transparency International, for example, reported that Armenia is 88th on a list of 159 countries in its corruption record in 2005.

According to an observation by the Committee no significant progress has been registered in terms of preventing the spread of corruption compared to the previous years.

Surveys by World Bank (WB) and the European Bank of Reconstruction and Development (EBRD) have revealed that compared to 2002 (before corruption

commissions were established), more companies mentioned corruption as a major problem hindering entrepreneurship in Armenia last year.

According the “World Press Freedom Index” published by the Reporters without Borders international organization in 2005 Armenia ranks between 102-105 in respect to freedom of press. In 2004 Armenia was 83rd.

Monitoring by the Yerevan Press Club in November 2005 concluded that TV companies have not provided balanced coverage of political campaigns or of last fall's Constitution referendum.

The Helsinki Committee argues the Armenian media do not provide diversity of opinions and are self censored.

Armenia's justice system, the report concludes, have been inefficient as a mechanism for protection of human rights.

Prisons have shown an increase in mistreatment of inmates, “Ditord” reports, though Ministry of Justice representative Artur Hovhannisyanyan says the opposite is true.

The Committee's report comprises also cases of property rights violations, mentioning the eviction of residents at Buzand and Amiryan streets from their homes according to “state need”.

According to complaints submitted to the Ombudsman, 176 citizens have been deprived of their homes in 2005.

The Helsinki Committee claims the construction taking place at the sites of the dismantled houses once belonging to the residents of those streets “is not anyhow connected to the state needs; private enterprises will realize business projects there to build multi-apartment blocs and will sell the apartments.”

such as ANCA (Armenian National Committee) and the Armenian Assembly) We tried to work with them many times but we found them to be entirely non-responsive. The AGBU [Armenian General Be-

nevolent Union] on the other hand was amazing, outstanding and incredible. They were truly wonderful to work with and I wish I had such talented and generous people to work with on all our projects.

Monumental Columbia University Conference on Independent Armenia Ten Distinguished Panelists Present Research Papers

By Florence Avakian

This is the second in a series of three major articles focusing on the all-day conference that took place at Columbia University on March 11, sponsored by The Columbia University Armenian Center, and The University of Michigan, Ann Arbor, Armenian Studies program. Ten distinguished panelists tackled the crucial topic of "State-Building and Policy-Making in an Independent Armenia: 1991 – 2006". The first panel dealing with "Foreign Policy and Security Issues" was published last week.

Part II – Domestic and Political Policy

The second panel of the all day conference on independent Armenia at Columbia University, focused on Domestic and Political Policy. Moderated by Aram Arkun, director of the Zohrab Information Center at the Diocese of the Armenian Church, and a member of The Armenian Center at Columbia University board of Directors, it featured three prominent historians.

Professor Gerard J. Libaridian, the current holder of the Alex Manoogian Chair in Modern Armenian History at the University of Michigan, Ann Arbor, has also served as adviser, and later senior adviser to the former President of Armenia, Levon Ter-Petrossian, (1991-1997), and as Armenia's First Deputy Minister of Foreign Affairs (1993 – 1994).

The scholar focused his remarks on

Second panel participants - left to right -Aram Arkun, Dr. Marina Kurkchyan, Professor Gerard J. Libaridian and Arus Harutyanyan

a number of provocative questions for serious reflection. He started out by asking, "What factors are taken into consideration on the issues of domestic and political policy, and what issues will be important in twenty years. What have we lost, gained, and what can be recovered? How do we assess, and against what criteria do we measure what is happening in foreign, social and economic policy? Is there a universal standard to measure Armenia in state-building? Do we measure today's Armenia against Armenian history? Do we have a tradition of democracy in Armenia today?"

A Mixed Score

The fifteen years of independence is a "mixed score", he declared. Among the positive, he listed economic and political reforms; winning the battle, though

not the war in Karabagh; no famine; and, no civil war. On the negative side, he said that one-third of the population has emigrated; and, there is an increase in disparity on the economic and social levels. "Are we moving forward or backward," he asked.

He continued by asking the audience to think about whether the transition in Armenia is over. "Is Armenia semi-democratic, authoritarian, and is democracy necessary to build a state? Do people think they are poor because of no democracy? Should priority be given to the state or the nation, and do you need democracy in order to build a state or a nation? From where do citizens expect relief when they are dissatisfied? Are they leaving Armenia in order to find solutions elsewhere? What is the relationship between war and state-building?" He answered the

latter by saying that as long as there is a perceived threat, then the citizens have to put other things on the back burner.

Finally, what are diasporan political parties doing for state-building? And how are other countries involved with Armenia?" On the question of the Armenian Genocide, Dr. Libaridian said that it is "not a foundation of the state. The state must begin with its own security. The Genocide question takes away from other issues."

All the questions that he presented "may be irrelevant when looked at through a historical perspective in ten, twenty years," he noted. "We must redevelop a national agenda for Armenia and its people that begins with strengthening the state. This is the best guarantor for the future of Armenia," he said in conclusion.

Debate on Dual Citizenship

Arus Harutyanyan, a Ph.D candidate in Political Science at Western Michigan University, pointed out that the issue of dual citizenship in Armenia has been at the heart of political debate since independence. Though the historical link between citizenship and nationality "is increasingly disappearing" due to globalization and spread of human rights around the globe, the Armenian case shows that the current debate is also a debate about nationhood.

She pointed out that currently Article 14 of the constitution states defini-

Continued on page 4

UCLA Conference on Armenia's Economic Development

Part I

UCLA --"Armenia: Challenges of Sustainable Development" was the theme of an international conference at the University of California, Los Angeles, on May 6. Specialists in economics, finance, and public policy assessed the achievements and shortcomings of Armenia in economic growth and poverty reduction and issues related to tax revenues, business investment climate, and financial sector development.

The conference was organized by the Armenian Educational Foundation Chair in Modern Armenian History at UCLA (Professor Richard Hovannisian) and the Armenian International Policy Research Group (Dr. David Grigorian), with support from the UCLA Center for Near Eastern Studies and Department of Economics. The gathering was dedicated to Professor Armen Alchian, a world-renowned Armenian-American economist, who was born in Fresno in 1914, received his Ph.D. in Economics at Stanford University 1938, served in the U.S. Army Air Force during World War II, and joined the UCLA faculty and the Rand Corporation in 1946. His career at UCLA spanned a half-century.

In a discussion with Dr. Vartiter K. Hovannisian, Alchian recalled his childhood in Fresno. His father was an early immigrant from Erzerum, while his mother was one of the first native-born Armenians in California, a member of the pioneering Normart family of Fresno. Alchian has vivid childhood memories of General Antranig (Ozanian), who lived with his family for several months in the 1920s, and of the constant fear of Mrs. Ozanian

Conference participants: Daniel Mazmanian, Nerses Yeritsyan, Michael Intriligator, Armen Alchian, Richard Hovannisian, David Grigorian, Enrique Gelbard, Ara Khanjian, Earl Thompson, William Asher

that the lad might hurt himself as he played with Antranig's sword. Alchian added that he had not discussed his Armenian childhood for a very long time and was happy that someone had rekindled early twentieth-century memories of Fresno. At the end of the program, Richard Hovannisian presented Dr. Alchian with the volume "Armenian Karin/Erzerum," from the UCLA conference series on Historic Armenian Cities and Provinces.

Professor Hovannisian opened the conference with an overview of the historical role of Armenians in the world economy. Turning to the Republic of Armenia, he highlighted the tradeoff since 1991 between the pressures to privatize the economy and move swiftly to a full

free-market system, on the one hand, and the inadequate preparation and negative social impact of these processes, on the other hand. As for the current conference, he stated: "After sixteen semiannual conferences on Historic Armenian Cities and Provinces and, more recently, on the Armenian Genocide, the present one takes us in a new direction with a hard look at the immediate challenges facing the Republic of Armenia and its citizenry." He added that it was a pleasure to have the young organization, AIRPG, serve as a cosponsor and noted that several of the participants were also members of that group, which seeks to facilitate public policy discussions in Armenia and in the Diaspora and to foster interaction among

researchers and professions in economics, political science, law, and government.

Professor Harold Demsetz, a longtime colleague and friend of Armen Alchian, assessed Alchian's important contributions to development of economic theory, his major works in the field relating to consumer rationality and behavior of the firm, and his enduring legacy as a teacher and mentor. He lauded Alchian for his "clarity, originality, willingness to break free from old approaches," Professor Alchian then was introduced to a highly appreciative audience that rose to applaud him before he reflected briefly on his life and career.

Growth and Poverty Reduction

"Growth and Poverty Reduction in Armenia: Achievements and Challenges" was the subject of the morning session, with UCLA Professor of Economics, Political Science, and Public Policy Michael Intriligator serving as chair and the central presentation given by Dr. Enrique Gelbard, a Deputy Division Chief of the International Monetary Fund (IMF) and former Mission Chief to Armenia, who has co-authored a book with that title. The IMF has been involved with Armenia since 1994 through technical assistance and support of macroeconomic reforms. Gelbard used projected charts and graphs to demonstrate Armenia's significant economic growth rate and low inflation after the severe crisis in the economy during the early 1990s. He considers Armenia's present macroeconomic performance to be solid, even "impressive," but he also

Continued on page 4

Microsoft Opens Office in Armenia

Continued from page 1

Armenian officials hope that Microsoft's plans to release Armenian-language versions of its world-famous products will spur greater computer use in the country. According to Torossian, the company will complete the ongoing translation of its Windows XP operating system into Armenian "before the end of the summer." The Armenian versions of other, more advanced systems will be available next year, he added.

Torossian admitted that Microsoft sales in Armenia and virtually all other

parts of the former Soviet Union are seriously hampered by poor protection of copyrights. He estimated that as much as 90 percent of software sold in Armenia is pirated.

"We have very good laws," said Grigor Barseghian, the newly appointed head of Microsoft's Yerevan office. "They simply need to be enforced. That is the main obstacle to our activities at the moment."

A government statement said the problem was also on the agenda of Markarian's meeting with the visiting Microsoft executives, but gave no details.

State Treasurer Phil Angelides Decrys Deutsche Bank

Continued from page 1

Earlier this year, famed attorneys Mark Geragos, Brian Kabateck and Vartkes Yeghiayan, all of Armenian descent, filed a class action lawsuit on behalf of descendants of the Armenian Genocide against the two German banks. (Varoujan Deirmenjian, et. al. v. Deutsche Bank, A.G., Dresdner Bank, A.G., U.S.D.C., Central District, CV-06-0774.) The lawsuit seeks the recovery of millions of dollars of money and property of Armenians wrongfully withheld by the defendant German banks following the Armenian Genocide. The defendant German banks have maintained possession of Armenian families' money and assets deposited by Armenian families prior to 1915 as well as assets looted by the Ottoman Turkish government. The lawsuit charges that the defendant German banks profited from the atrocities committed against the Armenian people in the Ottoman Turkish Empire by concealing and preventing the recovery of assets rightfully belonging to Armenian families.

"No one should profit from genocide," said State Treasurer Phil Angelides. "While no amount of money can ever undo the painful history of the Armenian Genocide, the return of assets to survivors and their families will help right some of the financial harm done to so many families with the theft of their property decades ago."

California State Treasurer Phil Angelides has long been active in seeking reparations and justice for survivors of the Holocaust, both in his role as State Treasurer and as a member of the boards of the California Public Employees' Retirement System (CalPERS) and the California State Teachers' Retirement System (CalSTRS) - the nation's largest and second-largest public pension funds. In 1999, Angelides led a successful effort to deny a \$30,000 contract with a consulting firm whose report to the CalPERS Board dishonored the memory of the Armenians who were massacred in the Genocide.

"It is an enduring tragedy that Armenian families continue to suffer due to the greed of financial institutions that profited from the Armenian Genocide," Attorney General Bill Lockyer said. "The

defendants have both a legal and moral obligation to return the money and assets they promised to hold in safekeeping for these victims. I strongly support this lawsuit, and I hope that the banks will recognize the need to keep their promise and respect the rights of the victims."

"It is ironic that German banks would resist returning money and property deposited by Armenians killed in the Genocide," says Kabateck, partner with Kabateck Brown Kellner. "We thought the Germans would be the first to settle this decades old score and do the right thing. We are pleased that the people of the state of California will not stand for this conduct."

"These banks have resorted to trickery, subterfuge and outright stonewalling since the time of the Genocide over 90 years ago. They have in effect stolen this money from its rightful owners. We are immensely gratified that the State of California is joining us in bringing these corporate scofflaws to justice," says Mark Geragos of Geragos & Geragos.

In January 1916, nine months after the Genocide began that killed approximately 1.5 million Armenians in the Ottoman Empire, a decree from the Ottoman Minister of Commerce and Agriculture ordered all financial institutions operating within the country's borders to turn over Armenian assets to the government. Records show that as much as six million Turkish gold pounds were seized along with real property, cash, bank deposits and jewelry. The assets were eventually funneled to European banks, including Deutsche and Dresdner banks. "These banks are irresponsible companies and their involvement, up to their eyeballs, in the Jewish Holocaust was nothing more than sequel of what they did to the Armenians during the First World War," says Yeghiayan, partner with Yeghiayan & Associates.

The class action is seeking reparations similar to those made by Swiss banks to Jewish Holocaust victims in 1998.

Kabateck, Yeghiayan and Geragos represented heirs of Armenians who purchased insurance in the Ottoman Empire prior to the Armenian Genocide, but whose heirs never received benefits. The attorneys settled lawsuits with New York Life and AXA for \$37.5 million.

Monumental Columbia University Conference

Continued from page 3

tively that a citizen of Armenia "may not be a citizen of another state simultaneously." However, because of the importance of Armenia-diaspora relations, foreign citizens of Armenian ancestry, and other distinguished individuals rendering significant services to Armenia, can receive an Armenian passport with Special Residency Status for a ten-year term, with a possibility of extending it.

In addition, the survivors of the Armenian Genocide are granted this status through a facilitated procedure where they are exempted from visa requirements in traveling to Armenia. They are also entitled to full legal protection in Armenia, and granted economic rights, except that of land ownership. However, they are denied political rights of electing, being elected, joining political organizations, or serving in the military.

In arguing against dual citizenship in Armenia, she said that citizens of nation-states "have moral obligations to each other not owed to outsiders." Granting citizenship solely on ethnicity is not acceptable in the international community. And dual citizenship for ethnic Armenians abroad, especially in Georgia and Russia, could potentially endanger their security. They could be seen as a "fifth column", looked on as a factor of instability in their host countries. And thirdly, a constitutionally defined duty of a citizen is obligatory military service.

"Democracy requires a bounded political community where citizens can effectively exercise self-determination through their political choices," she declared. "Shared political experiences are essential for sustaining common national identity. And common national identity is essential for solving a range of collective action problems, and for sustaining liberal democratic values of trustful citizenship and political tolerance."

Security Threatened By the Traditional

An Oxford University Fellow in Socio-Legal Studies, and a consultant to the World Bank, the Soros Foundation, and the U.K. Department for International Development, Dr. Marina Kurkchyan specializes in the post-communist transition in Armenia, Russia and the Ukraine. For her topic, "Investing in Human Capital as an Aspect of Security", in 2005,

she surveyed sixty people in their twenties in Armenia.

The threat to Armenia's security is from the inside, she said in her opening remarks. "Security makes sense if the people see something in the country more valuable than themselves." In her research, she found that there is a generational gap between the young and old which she categorized as forty and above. The young are interested in education, and job prospects, and they need language and computer skills.

Even though, education has a higher value today than before, but because of "very high" corruption, there is not enough investment in education. "It is deteriorating," she declared. "Certificates are for sale, and fifty percent of them are fake." People feel it is "meaningless to make an effort to invest in the country. They have no potential, no drive, no hope for the future. This has resulted in many seeking private education - tutorials, self-education, and studying outside the country. Those who study abroad have a good chance," she opined.

She also revealed that there is no discrimination against women in education. "Women invest more to get an education." And in terms of getting jobs, women have more opportunities, especially in the service industry, she said. Job prospects, understandably are much easier for the young - those under forty, than their parents. "Even so, there is a very small demand for the highly qualified. To find a good job, one must be a top professional, but even then the demand for good specialists is not high."

There is a generational gap, she continued. The young are isolated from the mainstream of society. They are not free to express themselves. "Traditional values are pressing down on us. There is no place for new ideas. People are stuck in a small place."

Restricting things to the traditional is a danger to the security of the country," she declared strongly. The result is that there is "alarmingly" high frustration, with many young people wanting to go abroad, a dangerous brain drain. Many don't return, even though they say they will. People who originally migrated to Armenia are now moving out, she said. "There has to be a strong investment in education, and not only by the state. "A state can only be strong if there is a strong sense of citizenship," she stated in conclusion.

UCLA Conference on Armenia's Economic Development

Continued from page 3

stressed the need to complete the reform agenda if the momentum is to be maintained. Specifically the reduction of poverty is a fundamental challenge, along with strengthening confidence in fiscal management, improved expenditure control, and restructuring of the energy sector and banking system. "Over the next few years, economic growth, exports, and capital formation will need to become more broad based and generate employment." And "Armenia's fiscal framework

and the banking system have to play a more prominent role in supporting private sector growth and channeling resources to their best possible use. In addition, the proper functioning of key economic institutions and effective anti-corruption polices can support growth by lowering transaction costs and increasing rates of return on investment." Dr. Gelbard ended on an optimistic note, maintaining that liberal economic policies and the steady privatization process were ultimately helping to reduce poverty in the country.

Announcement

With the growing need of engagement towards the Armenian youth, the Gaidz Youth Organization has founded a new chapter in Glendale.

Meetings are held on a weekly basis.

For more information please call 818- 242-5064

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Եթէ ձեր տրամադրութեան տակ ունիք հայերէն գիրքեր, եւ կը ցանկանաք զանոնք նուիրել Կայծ Երիտասարդական Միութեան գրադարանին՝ ապա առաքեցէք հետեւեալ հասցեով
G.Y.O. 1060 N. ALLEN AVE. PASADENA, CA 91104

ԱՊՐԻԼ 24-Ի ԱՌԹԻ ԼՍԵՆՔ ՄԵՐ ՄԵՌԵԼՆԵՐԸ

«Աբէլ... թէեւ մեռաւ, բայց տակաւին կը խօսի» (Եբր. ԺԱ. 4)

Ե.Ս.

- Թէեւ մեռաւ, բայց տակաւին կը խօսի:

Առեղծուածային եւ ըստ բնութեան օրէնքին հակասական թուող այս խօսքը վերագրուած է Աբէլի՝ մարդկային առաջին զոհին, որ սպանուեցաւ իր իսկ եղբոր՝ Կայնի կողմէ:

Աբէլի մասին այս վկայութիւնը տուող Եբրայեցոց թուղթին անծանօթ հեղինակն է (թէեւ մինչեւ Բ. դար ընդունուած էր որ Պօղոս էր անոր հեղինակը): Ով որ ալ էր հեղինակը այս խօսքին, անշուշտ թէ ան, իբր Աստուծոյ ճշմարիտ Պօսքը գրող մը՝ հաւատացեալ մէկն էր, իրաւ քրիստոնեայ մը: Թերեւս ճիշդ ասոր համար է որ ան կը լսէ անմեղ զոհի մը ձայնը, ինչպէս նաեւ կը թուէ իր ազգին կարգ մը ծանօթ առաջնորդները եւ բազմաթիւ անծանօթ նահատակները որոնք մեծ քաջագործութիւններ ըրած եւ սպանուած էին իրենց հաւատքին համար (Եբր. ԺԱ. 32-39): Անհաւանական է որ Եբրայեցոց թուղթին հեղինակը լսէր մեռած Աբէլին ձայնը եթէ ան Աստուծոյ սէրը, հոգին, պատգամը եւ պատուէրը չունենար իր սրտին մէջ: Անհաւատները հաւանաբար կրնան մոռնալ մօտ կամ հեռու անցեալին պատկանող հաւատացեալ անմեղ զոհերը, բայց ոչ հաւատացեալները: Հիթլէր հրաման տուաւ յարձակելու Լեհաստանի վրայ եւ հրկիզելու հրեաները, որովհետեւ ան կը հաւատար որ մօտաւորապէս 30 տարի առաջ թրքական ցեղասպանութեան զոհ եղած 1.5 միլիոն

հայերը ոչ ոք կը յիշէր այլեւս: Ան մասամբ շիտակ էր: Մեծ պետութիւններու շահերը կը պահանջէին որ Հայոց Յեղասպանութիւնը մոռցուէր: Ինչպէս այն ատեն, անոնք այսօր ալ կ'ուզեն որ ոչ միայն իրենք, այլ նաեւ հայերն ալ մոռնան իրենց 1.5 միլիոն նահատակները:

Սակայն ինչո՞ւ մեղադրել օտարները երբ մենք՝ մեծաթիւ հայերս չենք ուզեր, մանաւանդ իրարու յաջորդող ներ սերունդները չեն ուզեր յիշել մեր նահատակները եւ լսել անոնց ձայները: Իրենց հայութենէն պարտուած եւ ուժացած հայերուն պատճառած ցաւը շատ աւելի մեծ է եւ աղիտաբեր քան 1.5 միլիոն զոհերուն պատճառած ցաւը, որովհետեւ այս պարագային թէ՛ մեռնողը իրենք են եւ թէ՛ մեռցնողը: Եւ ինչ որ աւելի ցաւալի է, երբ մեր նախնիքները զոհուեցան իրենց ազգային ինքնութեան եւ հաւատքի պահպանման ազնիւ ու վսեմ նպատակներուն համար, նոր սերունդը կը զոհուի - ինքզինք կը զոհէ - աշխարհիկ, նիւթական, լաւագոյն պարագային՝ երկրորդական նպատակներու համար:

Ամէն պարագայի, եթէ քրիստոնեաները չյիշեն ո՞վ պիտի յիշէ: Անհաւատները... եթէ հայ քրիստոնեան չյիշէ իր անցեալի նահատակները ո՞վ պիտի յիշէ զանոնք: Քրիստոնեաները, ոեւէ մարդերէ աւելի, կոչուած են ըլլալու յիշող մարդեր: Առաքեալները յաճախ կը յիշեցնէին եկեղեցիներուն եւ հաւատացեալներուն Աստուծոյ օրէնքը, գործերը, Յիսուսի խաչելութիւնը եւ յարութիւնը որոնք պատահած

էին անցեալին, եւ հիմա իրենց պարտականութիւնն էր զանոնք արծարծել եւ փոխանցել գալիք սերունդներուն որպէս անժամանցելի պատգամ:

Ոմանք հարց կու տան. բայց ինչո՞ւ յիշել 91 տարի առաջ պատահած դէպք մը որ միայն ցաւ կը պատճառէ եւ անհանգիստ կ'ընէ մեզ: Եւ յետոյ, չէ՞ որ վրէժի եւ ատելութեան զգացումներ կ'արթնցնէ ոմանց մէջ...

Այս խորհուրդը պարզապէս պատասխանատուութենէն փախուտ տալու տկար փորձ մըն է, դեռ չըսելու համար ապերախտութեան նշան: Զգարմանանք որ, ինչ որ ունինք եւ կը վայելենք այսօր, եկած են մեզի անցեալէն, ուրիշներէն՝ ի գին մեծ զոհողութիւններու, ինչպէս որ այս երկրին մէջ մեր վայելած բոլոր բարիքներն ու դիւրութիւնները: Հաւատացեալները զոնէ յիշելու են թէ Աստուծոյ խօսքը եկած է մեզի հեռաւոր անցեալէն, սկսելով Քրիստոսէ առաջ մօտաւորապէս 1500 թուականէն: Յիսուս ապրած, խաչուած եւ յարութիւն առած է մօտաւորապէս 2000 տարի առաջ: Այս բոլորը կը պատկանին հեռաւոր անցեալին եւ սակայն մենք զանոնք յաճախ կը յիշենք եւ չենք ըսեր թէ ի՞նչ պէտք կայ զանոնք նորէն յիշելու: Եթէ անցեալը յիշելը սխալ է, պէտք է մոռնալ նաեւ անցեալ տարին, ամիսը եւ երէկուայ օրը...

Եբրայեցոց թուղթը գրուած է Ք.Ն. մօտաւորապէս 65 թուականին, սակայն անոր հեղինակը տակաւին կը յիշէ ու կը լսէ, թերեւս տասնեակ հազարաւոր տարիներ առաջ պատահած ոճիւրի մը մէկ (եւ ոչ թէ... 1.5 միլիոն) անմեղ զոհին ձայնը. «Աբէլ, թէեւ մեռաւ, բայց տակաւին (միլիոնաւոր տարիներ ետք) կը խօսի»: Մեր 1.5 միլիոն անմեղ

նահատակները, որոնք մեռան միայն 91 տարի առաջ, տակաւին կը խօսին եւ պիտի խօսին մինչեւ որ անոնց ձայնը եւ պատգամը լսուի եւ անոնց համար հատուցուծ ու արդարութիւն ըլլայ: Ով որ ականջ ունի կը լսէ: Անշուշտ լսելու ականջ: Ան որ արդարամիտ է անպայման լսելու ականջ կ'ունենայ: Գոնէ ճշմարիտ քրիստոնեաները ունենալու են:

Բայց ի՞նչ կը խօսին մեր 1.5 միլիոն զոհերը որ լսելու ենք:

Առաջին, անոնք կ'ըսեն թէ որեւէ մարդասպանութիւն եղբայրասպանութիւն է: Ոեւէ մարդ երբ կը սպաննէ ուրիշ մարդ մը, հոգ չէ թէ ան կամ անոնք ինչ ազգի պատկանին, եղածը քրիստոնէական հասկացողութեամբ՝ պարզապէս եղբայրասպանութիւն է, որովհետեւ անոնց բոլորին ալ Ստեղծիչը եւ Հայրը Աստուած է, իսկ նախահայրն ու նախամայրը՝ Ադամ եւ Եւա: Պօղոս առաքեալ կ'ըսէ յոյներուն. «Աստուած որ աշխարհը ստեղծեց - բոլոր մարդոց ազգերը մէկ արիւնէ ըրաւ» (Գործք Առ. ԺԷ. 26): Աստուած ստեղծեց բոլոր ազգերը եւ նոյն արիւնէ ստեղծեց զանոնք. հետեւաբար, բոլոր ազգերու զաւակներն ալ իրարու եղբայր եւ քոյր են: Մարդոց մորթերու գոյնը կրնայ տարբերիլ, բայց հիմնապէս անոնք նոյնն են: Արիւնը արիւն է եւ հոմանիշ է կեանքի, ըստ Աստուծոյ խօսքին: Երբ մէկու մը արիւնը թափենք, երբ մարդ մը կը մեռցնենք, եղբայր մը մեռցուցած կ'ըլլանք: Երբ հրեան արաբ մը կը մեռցնէ կամ թուրքը կը մեռցնէ հայը եւ հակադարձաբար, եղածը եղբայրասպանութիւն է: Եթէ միայն այս հասկացողութեամբ մօտենանք կեանքին, հաւանաբար ոճիւրներն ու

p3 n.A չԳ 19

WAHIB'S MIDDLE EAST RESTAURANT
"Where the East Meets the West"

MEDITERRANEAN - LEBANESE FOOD

BANQUET HALL

CATERING FOR ALL OCCASIONS

FAMILY ENTERTAINMENT

EVERY FRIDAY & SATURDAY NIGHT INTERNATIONAL & ARABIC SHOW

CALL FOR RESERVATIONS
TEL 626-281-1006 626-587-1048
FAX 626-281-3641

910 E. MAIN ALHAMBRA, CA

NAZO, VARTAN, AMIR & SINGER MUHAMMAD

BELLY DANCING

ՊՐԵՍԹ-ԼԻԹՈՎԱԿԵԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ, ԼԵՈՆ ԹՐՈՑԿԻՆ ԵՒ ՅԱՅԿԱԿԱՆ ՅԱՐՑԸ

**ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՐԳՍԵԱՆ
(Շարունակուած նախորդ թիւէն)**

ԹՐՈՑԿԻ ԵՒ ԹԱՆԱԹ ՓԱՇԱ

Պրեսթ-Լիթովակում թրոցկին միաժամանակ առանձին բանակցութիւններ է վարում ինչպէս Ֆոն Կիլմանի, այնպէս էլ թալաւաթ փաշայի հետ: Արդէն ասուեց, որ այդ հանդիպումը նախապարաստուել է իոֆֆէի եւ Հաքքըր փաշայի նախնական բանակցութիւններում: Թրոցկու հետ հանդիպելու համար յատուկ զննարկ կոստանդնուպոլիսի ժամանեց մեծ վեզիր թալաւաթ փաշան: Ե՞րբ է դա տեղի ունեցել: 1918 թ. Յունուարի 8ին Աւստրո-Հունգարիայի արտաքին գործերի նախարար Չեռնինը իր օրագրում գրել է. «Գիշերը ժամանեց թուրքական մեծ վեզիր թալաւաթ փաշան: Նա հենց նոր եղաւ ինձ մօտ... Թալաւաթ փաշան ամենաօտուտուած եւ, թերեւս ամենաեռանդուն թուրքական գործիչն է» «*Անճարակ*» № 3 1918 թ. 10 հոկտեմբերի 28-ը (Փետրուարի 10) ընկած ժամանակաշրջանում թուրքերը «օսմանեան պատուիրակութեան անունից թրոցկուն են յանձնուած... աւելի լիակատար դաշնագրութիւն...», որտեղ էլ, ըստ երեւոյթի, մտցուել է կարսի, Արտասանի եւ Պաթումի վերաբերեալ պահանջը: Բայց այդ ժամանակ էլ գերմանացիները թուրքական այդ պահանջը հաշուի չէին առնում:

Հարց է ծագում, թէ Գերմանիան արեւմտեան ռազմաճակատից չորս զորաբաժին նետեց Արեւելեան ռազմաճակատ եւ փետրուարի 18ին վերսկսեց յարձակումը: 14 օրուայ ընթացքում նրանք զրաւեցին Մերձպարթիական, Պելոպոնեսի մի շարք շրջաններ, մօտեցան Փեթրոկրատին: Մայրաքաղաքը տեղափոխուեց Մոսկուա:

Թալաւաթ Փաշա

Կուսակցութեան Կենտկոմի փետրուարի 18ի երեկոյան նիստում Լենինը պահանջում է անյամալ ստորագրել հաշտութեան պայմանագիրը: Այդ առաջարկութիւնն անցնում է եօթ ձայնով՝ ընդդէմ հինգի: Հետագային է տրուում Պերլին: Գերմանացիների պատասխանն ստացուում է փետրուարի 23ին, նոր վերջնագրի պայմաններն աւելի դատարան էին: Կենտկոմի հերթական նիստում հաշտութիւնն ստորագրող խորհրդային պատուիրակութեան ղեկավար է նշանակուում Գ.Ե. Սոքոլեւիկովը:

Սոքոլեւիկովի պատուիրակութիւնը Սոքոլեւիկովի գլխավորութեամբ Պրեսթ-Լիթովակ ժամանեց բանակցութիւնների երրորդ փուլը վարելու եւ հաշտութիւն կնքելու համար: Ըստ գերմանական վերջնագրի պայմանների, հաշտութեան բանակցութիւնները վարելու եւ աւարտելու համար նա ունէր ընդամենը յոգնակութիւն է ձեռք բերում իր կորսուած հայրենիքի նկատմամբ: Նախորդ գիշերները չէին բաւարարում թալաւաթին: Նա պահանջեց նաեւ Արեւելեան Հայաստանի շրջանները՝ Կարսը, Արտասանը, վրացական Պաթում նաւահանգիստը, գործողութիւնների ազատութիւն Անդրկովկասում: Հետագային է, որ թալաւաթը, իոֆֆէի վկայութեամբ, յաճախ էր թրոցկուն յիշեցնում, որ ինքը «նոյնպէս յեղափոխական է»:

Ինչի՞ շուրջ էին այդ բանակցութիւնները: Թրոցկու իսկ ելոյթից երեւում է, որ «հայկական հարցը խոչորագոյն դեր էր խաղում թուրքական պատուիրակութեան հետ բանակցութիւններում» եւ որ այդ հարցը «նոր չի բանակցութիւնների տուեալ փուլում» «*Անճարակ*» № 3 1918 թ. 10 հոկտեմբերի 28-ը (Փետրուարի 10) ընկած ժամանակաշրջանում թուրքերը «օսմանեան պատուիրակութեան անունից թրոցկուն են յանձնուած... աւելի լիակատար դաշնագրութիւն...», որտեղ էլ, ըստ երեւոյթի, մտցուել է կարսի, Արտասանի եւ Պաթումի վերաբերեալ պահանջը: Բայց այդ ժամանակ էլ գերմանացիները թուրքական այդ պահանջը հաշուի չէին առնում:

Իսկ ո՞րն է գլխավոր հարցը: Գժուար է գուշակել, որ վճարորդը թուրք-հնդկական յարաբերութիւնների հարցն էր, թէեւ այդ մասին, պարզ է, ոչ մի խօսք չկայ պաշտօնական փաստաթղթերում: Լոնտոնում դաշնակիցները որոշել էին, Ա.Մ.Ն.ի նախագահ Ուիլսոնի բառերով ասած, «Պաղեստինում դնել հրեական պետութեան հիմքը»: Այժմ անհրաժեշտ էր, որ թուրքիան փոխանցէր այդ շրջանի նկատմամբ գերիշխանութիւնը: Պատերազմը դեռ ընթանում էր, նրա էլքը դժուար էր գուշակել: Թուրքիայի համաձայնութեան դէպքում յաղթանակն ապահովուած կը լինէր բոլոր դէպքերում:

Բանակցութիւնները դժուարին էին: Եւ դա հասկանալի է: Աշխարհի ժողովրդադրեան պատմութիւնը չգիտէր մէկ ուրիշ նման դէպք, երբ մի ժողովուրդը, օտարութեան մէջ ապրելով երկու հազար տարի, դարձեալ ինքնիշխանութիւն է ձեռք բերում իր կորսուած հայրենիքի նկատմամբ: Նախորդ գիշերները չէին բաւարարում թալաւաթին: Նա պահանջեց նաեւ Արեւելեան Հայաստանի շրջանները՝ Կարսը, Արտասանը, վրացական Պաթում նաւահանգիստը, գործողութիւնների ազատութիւն Անդրկովկասում: Հետագային է, որ թալաւաթը, իոֆֆէի վկայութեամբ, յաճախ էր թրոցկուն յիշեցնում, որ ինքը «նոյնպէս յեղափոխական է»:

Գերմանացիները ձգտում էին գլխավորին՝ Ռուսաստանի հետ հաշտութեանը, եւ հաշուի չէին առնում թուրքիայի շահերը: Միայն այն բանից յետոյ, երբ թրոցկին ու թալաւաթը համաձայնեցին բոլորը հարցերը, մշակեցին գրաւուած տարածքներից ռուսական զորքերի հեռանալու եւ կարսը, Արտասանն ու Պաթումը թուրքերին յանձնելու մեքենականութիւն, գործառքը կայացաւ:

ՍՈՔՈԼԵՒԿՈՎ-ՌՈՉԵՆՊԵՐՈՎ-ՅԱՔԵՐ ՓԱՇԱ

Խորհրդային պատուիրակութիւնը Սոքոլեւիկովի գլխավորութեամբ Պրեսթ-Լիթովակ ժամանեց բանակցութիւնների երրորդ փուլը վարելու եւ հաշտութիւն կնքելու համար: Ըստ գերմանական վերջնագրի պայմանների, հաշտութեան բանակցութիւնները վարելու եւ աւարտելու համար նա ունէր ընդամենը յոգնակութիւն է ձեռք բերում իր կորսուած հայրենիքի նկատմամբ: Նախորդ գիշերները չէին բաւարարում թալաւաթին: Նա պահանջեց նաեւ Արեւելեան Հայաստանի շրջանները՝ Կարսը, Արտասանը, վրացական Պաթում նաւահանգիստը, գործողութիւնների ազատութիւն Անդրկովկասում: Հետագային է, որ թալաւաթը, իոֆֆէի վկայութեամբ, յաճախ էր թրոցկուն յիշեցնում, որ ինքը «նոյնպէս յեղափոխական է»:

Գերմանացի զինուորականները կը դիմաւորեն Թրոցկին Պրեսթ Լիթովակի վայրից մէջ

մէջը երեք օր:

Մարտի 1ի լիակատար նիստում նախագահող ղեկավարող Ռոզենպլըրը կարողում է գերմանացիների՝ Փետրուարի 21ի վերջնագրի 10 պայմանները: Հասնելով 5րդ կէտին, նա պարզաբանում է, որ այդ կէտին, որտեղ ասուած է «Արեւելեան Անատոլիայի նահանգներից գորքերը դուրս բերելու մասին», կցում է հետեւեալ յաւելումը. ներառելով Արտասանի, Կարսի եւ Պաթումի մարզերը: Սակայն, շարունակում է Ռոզենպլըրը, մենք այդ բանը չենք պնդում՝ խուսափելու համար կցելու ձգտումների մէջ մեղադրուելուց» «*Անճարակ*» № 3 1918 թ. 10 հոկտեմբերի 28-ը (Փետրուարի 10) ընկած ժամանակաշրջանում թուրքերը «օսմանեան պատուիրակութեան անունից թրոցկուն են յանձնուած... աւելի լիակատար դաշնագրութիւն...», որտեղ էլ, ըստ երեւոյթի, մտցուել է կարսի, Արտասանի եւ Պաթումի վերաբերեալ պահանջը: Բայց այդ ժամանակ էլ գերմանացիները թուրքական այդ պահանջը հաշուի չէին առնում:

Հարց է ծագում, թէ Գերմանիան ե՞րբ է իր վերջնագրի մէջ մտցրել թուրքական այդ պահանջները: Այդ կէտը մտցուել է գերմանացիների 1918 թ. Փետրուարի 21ի վերջնագրի մէջ, որ փետրուարի 22ին Ուցիանիիում յանձնուել է խորհրդային ներկայացուցչին եւ փետրուարի 28ի առաւօտեան հասցուել ֆեթրոկրատ:

Սակայն, շարունակում է Ռոզենպլըրը, մենք այդ բանը չենք պնդում՝ խուսափելու համար կցելու ձգտումների մէջ մեղադրուելուց» «*Անճարակ*» № 3 1918 թ. 10 հոկտեմբերի 28-ը (Փետրուարի 10) ընկած ժամանակաշրջանում թուրքերը «օսմանեան պատուիրակութեան անունից թրոցկուն են յանձնուած... աւելի լիակատար դաշնագրութիւն...», որտեղ էլ, ըստ երեւոյթի, մտցուել է կարսի, Արտասանի եւ Պաթումի վերաբերեալ պահանջը: Բայց այդ ժամանակ էլ գերմանացիները թուրքական այդ պահանջը հաշուի չէին առնում:

Հարց է ծագում, թէ Գերմանիան ե՞րբ է իր վերջնագրի մէջ մտցրել թուրքական այդ պահանջները: Այդ կէտը մտցուել է գերմանացիների 1918 թ. Փետրուարի 21ի վերջնագրի մէջ, որ փետրուարի 22ին Ուցիանիիում յանձնուել է խորհրդային ներկայացուցչին եւ փետրուարի 28ի առաւօտեան հասցուել ֆեթրոկրատ:

Այսպիսով, ստացուում է, որ միայն 1918 թ. Մարտի 1ին գերմանացիներն առաջին անգամ սկսեցին խօսել Արեւելեան Անատոլիայի գաւառներից, ներառելով Կարսի, Արտասանի եւ Պաթումի մարզերից գորքերը դուրս բերելու մասին, միաժամանակ միանգամայն աներկամիտ հասկանալ տալով, որ դա «իրենք չեն պնդում»: Վերջապէս հասկանալի է դառնում, թէ ինչու թրոցկին ղեկուս գիտադարի առաջին օրերին եւ նոյնիսկ մինչեւ հաշտութեան բանակցութիւններն սկսելը ձգտում էր հասնել այն բանին, որ ռուսական զորքերը սկսեն դուրս բերուել Անդրկովկասի շրջաններից:

Վերադառնանք, սակայն, Սոքոլեւիկովի գործունեութեանը: Ինչպէ՞ս նա արձանագրեց Ռոզենպլըրի եւ Հաքքըր փաշայի դիրքորոշումներին: Թուում է, թէ խորհրդային պատուիրակութեան ղեմ, առաւել եւս, որ գերմանացիներն այդ դէպքում յայտարարում են, որ իրենք «այդ բանը չեն պնդում խուսափելու համար կցման ձգտումների մէջ» պոլշեիկների կողմի «մեղադրուելուց»: Բայց այդ բանը չպատահեց: Գ.Ե. Սոքոլեւիկովը, որքան էլ դատարարական թուրք առաջին հայտարարութիւնները իրենց նախագ-

ՊՐԵՍԹ-ԼԻԹՈՎՍԿԵԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ, ԼԷՈՆ ԹՐՈՑԿԻՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

Շարունակուած էջ 14-էն

եացքից՝ ոչ մի դիտողութիւն չարեց եւ միայն ցանկութիւն յայտնեց «աշխատանքն աւարտել ամենակարճ ժամկետով» ՝ YááY i » 0Á« ՇՀ 221»

Խորհրդային պատուիրակութեան ղեկավարի նման վարքագիծը յարուցեց գերմանացիների զարմանքը: Իր յուշերում գորավար Հոֆմանը գրում է. «Այս անգամ բանակցութիւններն անցնում էին շատ իւրօրինակ ձեւով: Հենց առաջին նիստում Ռոպենպրոկի առաջարկեց ըստ կէտերի քննութեան առն ել իր բերած հաշտութեան պայմանագիրը: Իսկ Սոքոլնիկովը խնդրեց, որ իր համար անմիջապէս կարդան ամբողջ պայմանագիրը: Պայմանագրի ընթացումից յետոյ Սոքոլնիկովը յայտարարեց, որ ինքը հրաժարուած է իւրաքանչիւր կէտն առանձին քննարկելուց եւ որ ուսանելը պատրաստ են անմիջապէս ստորագրելու ամբողջ պայմանագիրը» ՝ 0° 0áY-Ú³ Y« Yáá0³ Í³ BE³ i° á0ÁÇ0YÁ« ՇՀ 131»

Միայն բանակցութիւնների երրորդ օրը՝ Մարտի 3ին, այիսնքն, հաշտութեան պայմանագիրն ստորագրելու օրը, Սոքոլնիկովը խօսք է վերցնում յայտարարութեան համար: Այն ամբողջութեամբ Թրոցկուտ ընդմիջ էր: Նա ասում է. «Կովկասում, բացառյալստից խախտելով հենց գերմանական կառավարութեան կողմից ձեւակերպուած վերջնագրի պայմանները եւ հաշուի չառնելով Արտահանի, Կարսի, Պաթումի մարզերի բնակչութեան իսկական ցանկութիւնը, Գերմանիան այդ մարզերը բռնի կերպով անջատում է յօգուտ Թուրքիայի» ՝ i° áñ»éÁÉÇÁáí éÍ Ç 0³ BÍ á0Á«³ Y °³ Y³ í° á0ÁÇ0YÁ« 0ÁŞ« ՇՀ 230»

Ի պատասխան դրա, լիազուամար նիստի նախագահ, աստրոհունգարական պատուիրակութեան ղեկավար դոկտ. Հերցը նկատում է, որ տրամադրուած երեքօրեայ ժամկէտը լիովին բաւական էր «պայմանագրի կէտերը համակողմնափօրէն քննարկելու համար» օ եւ որ ուսական պատուիրակութիւնը հնարաւորութիւն ունէր «այդ կէտերը չնդունել»: Ռուսական պատուիրակութիւնը գերադասեց հրաժարուել այդ կէտերի որեւէ քննարկումից եւ ամբողջութեամբ ընդունել իրենց առաջարկուած պայմանները: Այսպիսով, պատասխանատուութիւնը դրա համար ամբողջութեամբ ընկնում է նրա վրայ ՝ YááY i » 0Á« ՇՀ 234»

Այնուհետեւ ելոյթ է ունենում Հաքքը վաշան: Նա բաւականին բազմաշանակ ասում է. «Եթէ Ռուսաստանն անցեալում մեզ որեւէ վիրաւորանք է հասցրել, ապա մենք գիտենք, որ դա եղել է ոչ այն Ռուսաստանը, որի ներկայացուցչի հետ մենք ներկայումս բանակցութիւններ ենք վարում»:

Պաշտպանելով Կարսի, Արտահանի եւ Պաթումի մարզերին տիրելու Թուրքիայի «իրաւունքը», նա նկատում է, որ «այստեղ չկան ոչ յաղթողներ, ոչ պարտուողներ: Մենք բոլորս յաղթողներ ենք»:

Այսպիսով, Թրոցկու-Թաւաթի ծրագիրը ստացաւ իր վերջնական եւ, այսպէս ասած, նիւթական մարմնակոտորումը՝ այդ երեք մարզերը թուրքիային յանձնելու Սոքոլնիկովի համաձայնութեամբ: Հաշտութեան պայմանագիրը Պրեսթ-Լիթովսկուում ստորագրուեց հենց նոյն օրը՝ 1918 թ. Մարտի 3ին:

Երիտ Թուրքերու ղեկավարութիւնը

Հետագրքերի է, թէ ինչպէս է գնահատուած այդ փաստը ինքը՝ Իոֆֆէն: Նա գրում է. «Պրեսթում պարզուեց, որ գերմանական վերջնագրի պայմաններն աւելի են վատթարացել, որովհետեւ չափն անցած Թուրքական իմբերիալիստները յաւակնութիւն ներկայացրին Արտահանի, Կարսի եւ Պաթումի մարզերի նկատմամբ: Չնայած դրան, Ռուսաստանի պատուիրակութիւնը որոշեց չքննարկել հաշտութեան պայմանները, այլ պայմանագիրն ստորագրել առանց քննարկման, որպէսզի ոչ մի դէպքում չստեղծուի Ռուսաստանի յեղափոխութեան եւ Քաղեան Դաշինքի իմբերիալիստների միջեւ որեւէ համաձայնութեան տպաւորութիւն» ՝ YááY i » 0Á« ՇՀ 268»

Փորձենք վերծանել Իոֆֆէի այս դիւանագիտական ճամարտակութիւնը: Նա ցանկանում էր որեւէ բան թաքցնել, թէ իսկուսիքը մեղադրանքից Մի կողմից, «չափն անցած Թուրքական իմբերիալիստներ», որոնք յաւակնում են Կարսին, Արտահանին եւ Պաթումին, միւս կողմից, «չնայած դրան», այդ ամէնը «առանց քննարկման» տալիս են Թուրքերին, որպէսզի յանկարծ «չստեղծուի» նրանց միջեւ «որեւէ համաձայնութեան տպաւորութիւն»: Հարց է ծագում, թէ ո՞ւմ միջեւ: Արդեօք ո՞չ «Պրեսթի քաղաքականութեան » գործիչների եւ երիտթուրք «յեղափոխականների» միջեւ:

ՊՐԵՍԹ «ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ» ՅԵՏՈՅ

Եւ այսպէս, Պրեսթի հաշտութեան դաշինքը ստորագրուած է: Մարտի 8ին վաւերացուեց Ռ. Կ. (բ) Կ. 7րդ արտակարգ համագումարում, իսկ Մարտի 14ին՝ խորհուրդների 3րդ համառուսաստանեան արտակարգ համագումարում: Բայց արդեօք այն իսաղաղութիւն բերե՞ց: Ոչ: Այն բերեց պատերազմի շարունակում Արեւելքում եւ Հարաւում, սկիզբ դրեց օտարերկրեայ ուղեւորական ներխուժմանը, ծնեց քաղաքացիական պատերազմ:

Ինչո՞ւ իսաղաղութիւն չեղաւ: Այն չէին ուզում Գերմանիայի հետ պատերազմի շարունակմամբ, Պալֆուրեան Հոնդակարի պայմանների խստիւ կատարմամբ շահագրգռուած հզօր ուժերը: Դեռեւս մինչեւ Պրեսթի հաշտութեան կնքումը, 1918 թ. Մարտի սկզբին, Թրոցկին, իրադրութիւնն աւելի սրելու նպատակով, Մուրմանսկի խորհրդի նախագահ Եուրեւին ցուցում տուեց անվտանգի ներքին հետ համաձայնագիր կնքել նրանց ուղեւորական օգնութիւնն ընդուն-

նելու մասին: Ստանալով նման ցուցում, Եուրեւն հասաւ այն բանին, որ բանուորների ներկայացուցիչների Մուրմանսկի խորհուրդը պատերազմ յայտարարեց գերմանացիներին: Կնքուեց այսպէս կոչուած «բանաւոր համաձայնագիր», ըստ որի Համաձայնական երկրներն իրաւունք ստացան գորքերը ցամաք իջեցնել Մուրմանսկում «գերմանական նաւատորմի» իբր սպասուող «յարձակումից» ծովափը «պաշտպանելու» համար:

Ա.Մ.Ն.ի ծերակոյտի ենթախանձնաժողովին տուած իր հաշուետուութեան մէջ Ռոպինաը պատմել է 1918 թ. Մարտի 3ին, այիսնքն, Ռ. Կ. (բ) Կ. 7րդ համագումարի բացումից մէկ օր առաջ Թրոցկու հետ ունեցած իր հանդիպման մասին, Թրոցկին նրան դիմաւորել է հետեւեալ բառերով. «Արդեօք ցանկանում էք խանգարել Պրեսթի հաշտութեան վաւերացմանը»: «Չկայ մի ուրիշ բան, որ ես այդքան շատ ցանկանայի», - սան էլ Թրոցկին եւ ի պատասխան Ռոպինաի այն դիտողութեանը, թէ Լենինը կողմնակից է հաշտութեան, շարունակել է. «Դուք սխալուած էք, Լենինը հասկանում է, որ գերմանական յարձակման սպառնալիքն այնքան մեծ է, որ եթէ նա կարողանար տնտեսական համագործակցութեան հասնել դաշնակիցների հետ եւ ուղեւորական օգնութիւն ստանար նրանցից, ապա կը հրաժարուէր Պրեսթի հաշտութեան պայմանագրից. անհրաժեշտութեան դէպքում կը յանձնէր Մուրմանսկի ֆլեթթրոկրատը, կը հանաջէր դէպի Եկատեռինպուրկ, ուղեւորական կը ստեղծէր Ռուրալում եւ դաշնակիցների օգնութեամբ կը կուռէր Գերմանիայի դէմ» ՝ ²° áá0µ³ ñ»³ Y« i° áñ»éÁÇ 0³ BÍ á0ÁÇ0YÁŞ« ՇՀ 201»

Նոյն օրը Թրոցկին ընդունում է Լոկրատին եւ նրան յայտնում, որ խորհուրդների առաջիկայ համագումարում, հաւանաբար, պատերազմ կը յայտարարուի կամ կը հրապարակուի այնպիսի հոնդակարգի, որն այդ պատերազմը կը դարձնի անխուսափելի, որ «այդպիսի քաղաքականութեան յաջողութեան համար անհրաժեշտ է դաշնակիցներից գոնէ ստանալ օժանդակութեան երեւութականութիւն»:

Թրոցկին հաւաստիացնում է Լոկրատին, որ բոլոր դէպքերում Ռուսաստանը «փարթիզական պատերազմ կը մղէ» ՝ ²° áá0µ³ ñ»³ Y« i° áñ»éÁÇ 0³ BÍ á0ÁÇ0YÁŞ« ՇՀ 178» 179»

Պալֆուրեան Հոնդակարի հրապարակումից յետոյ հրէական ազգային շարժման լոնտոնեան կենտրոնը, անօրինող ցուցումներ տուեց Ռուսաստանի հրէական գործիչներին աշխատանքի նոր մեթոտների վերա-

բերելը՝ համաձայն Անգլիայի նպատակների եւ խնդիրների): Սխոնիստական կազմակերպութեան կենտրոնական կոմիտէի անդամ Ա. Դ. Խոլտոնի մի գաղտնի գեկուցագրի մէջ, որը խորհրդային մարմինների ձեռքն էր ընկել խուզարկութեան ժամանակ, ուղղակի ասում է, որ սխոնիստները Անգլիայի առաջ պարտաւորութիւն են վերցրել «խորհրդային մարմինների հրեայ աշխատողների միջոցով ձնշում գործարքել յօգուտ պատերազմի շարունակման» ՝ É° 09 0° 9° 0° Ç° Y ° 3 éAYÁ» ñ 0° É° 9° 0° 9° 0° 0° 445° 0° 0° 22° Á° 35»

Ո՞ր աշխատողների միջոցով: Այդ հարցին փաստաթուղթը ազդու կերպով պատասխանում էր. «Հրապարակման ենթակայ չէ»:

1917 թ. Կովկասեան ուղեւորական կատից ուսական գորքերի դուրսբերումով խորհրդային ղեկավարութիւնը Թուրքերին յանձնեց Անդրկովկասի բանակին, իսկ Պրեսթի հաշտութեան կնքմամբ՝ կանաչ լոյս վառեց այդ շրջանում Թուրքերի ներխուժման առաջ: Ու. Չրըչիւը գրում էր, որ Պրեսթ-Լիթովսկի պայմանագիրը «ազդանշան ծառայեց Թուրքական ընդհանուր յարձակման համար Արեւելքում» ՝ i° 0³ - Ú³ BE³ ñ³ Y ° 3 Á³ ÚÁŞ« ՇՀ 278»

Մնում է պարզել, թէ կատարեցի՞ւն արդեօք պայմանաւորող կողմերը Պալֆուրեան Հոնդակարի իրենց պարտաւորութիւնները: Անգլիացիները պնդում են, որ սխոնիստները կատարեցին: «Սխոնիստական առաջնորդները, - ասում էր Լոյտ ծորճը, - իրենց խօսքի տէրը եղան թէ ձեւի եւ թէ իմաստի առումով, եւ հիմա օրակարգում միայն մէկ հարց կայ՝ մտադի՞ր ենք արդեօք մենք ազնուօրէն լինել մեր խօսքի տէրը» ՝ É° áí Üí 0áñ»« Yáá0³ Í³ BE³ i° á0ÁÇ0YÁ« ՇՀ 302»

Սխոնիստների գործունէութեան մասին գովեստով է արտայայտուած նաեւ Ուինսթըն Չրըչիւը: 1921 թ. Յունիսի 22ին գեկուցումով հանդէս գալով կայսերական խորհրդարանում, նա ասաց. «Պատերազմի ժամանակ մենք, անկասկած ձգտում էինք, ամէն ինչից զատ, ազդեցութիւն ձեռք բերել եւ օժանդակութիւն ստանալ մեր գործի համար, մասնաւորապէս, մենք ուղղում էինք ստանալ ամբողջ աշխարհի հրեաների աջակցութիւնը: Մենք դրան հասանք»: Անգլիան յաղթանակից յետոյ հաւատարիմ մնաց իր խոստմանը՝ Պալֆուրեան ստեղծեց հրէական ազգային օժանդակութեան ազգային օժանդակութեանը:

Իսկ Թուրքիա՞ն: Իս նոյնպէս հաւատարիմ մնաց այն խոստմանը, որը Թաւաթ փաշան տուել էր Թրոցկուին 1918 թուականի Յունուարին: Արդիւնքները գերազանց էին: Առաջիններից մէկը դրանք ամփոփեց հրէական ազգային շարժման առաջնորդներից Բ. Կոլտպուրկը: Նա հրապարակեց մի յօդուած, ուր մեծ գոհունակութեամբ էր բերում այն նոյն ձեւով փաշայի խօսքերը, որը դեռ 1917 թուականին առաջինը հրապարակաւ ողջունեց Թրոցկուին՝ ցարական գաղտնի պայմանագրերը հրապարակելու համար: Մի խումբ հրեաների առաջ ունեցած իր ելոյթում ձեւով փաշան յայտարարել էր. «Դուք արդէն ստեղծել էք հրէական պետութիւն Պալֆուրեանում: Դուք ստեղծել էք ձեր լեզուով դպրոցների ցանց, դուք ստեղծել էք գաղութների ցանց, ուր դուք ինքնուրոյնաբար տնօրինում

ՀԱՅՈՒՆ ՊԱՅՔԱՐԸ ՍՈՒՐԵ Է՝ ԵՒ ՅԱԻՏԵՆԱԿԱՆ

Ո՞Վ Է ՀԱՅՐԸ

ՎԱՐՂԱՆ ԱԲ. ՔՅՆՅ. ՏԻԼԿԵՐԵԱՆ

Ժամանակակից մարդիկ կ'ուզեն հակադասություններ, ամենագոր դառնալ, յաղթական երեւալ գեղաճաճանչ գազաթներու վրայ եւ անկէ ցոլացնել ստորոտներու վերեւ՝ իրենց ճառագայթող սնապարծութիւնը:

Սանձարձակ կ'արշաւեն ամէն ուղղութեամբ ու կը միտին ճնշումի տակ պահել լուռ ու խոնարհ գանգուաճները, որ երբեք չ'ազատագրուին իրենց ստրկութեան կապանքներէն:

Բռնատիրութեան պիղծ ձեռքերը չեն, որ պիտի գրեն հայ ժողովուրդին գուլումներուն մարտիրոսագրութիւնը եւ անշունչ թիւերը չեն, որ պիտի վկայեն հայաշինջ ցեղասպանութեան անաւորութիւնը:

Պատմութիւնը կը գրեն մանրակրկիտ ճշմարտութեամբ չարագորարներու գեհնատեսիլ սպանդէն հրաշքով վերապրած բիւրատր նահատակներու գաւազները եւ թոռները, որոնք վաւերական վկայներն են Յեղասպանութեան:

Անոնց ազգային խղճմտանքը չի թողուր, որ եղեռնի արիւնոտ իրողութիւնները խեղաթիւրուին ճշմարտութիւնը սրբապղծող կեղծ պատմագիրներու յերկրածոց փաստարկութիւններով:

Սարդարապատի ճակատագրական բախումներուն, ողջ հայութիւնը միակամ դիմագրաւեց, ոչ միայն իր գոյութեան բնաջնջումին սպառնացող մեծագոյն մարտահրաւէրը, այլ Աստուծոյ հետ գորակցած, յաջողեցաւ պարտադրել թշնամիին, որ ամօթապարտ նանահանջէ, իր թիկունքը ցոյց տալով՝ հայ գրոհող բանակին:

Այս ազատ օրերուն կը ներգզանք այդ մեծահրաշ յաղթութեան ազգային հպարտութիւնը, որ հայ նորագոյն պատմութեան ոսկեգօծ էջերը կը կազմեն:

Անկարելի է խորաչափել հայ մարդուն, հայ կնոջ, հայ երիտասարդին, հայ կղերին բարացուցական գործիւնը տարակուսելի պատերազմի մը դէմ տարած յաղթական հրաշքը:

Հայ ժողովուրդին առհասարակ անմիաբանութիւնը, այդ ճգնաժամային օրերուն, երկնային միջամտութեամբ կանգ առաւ, որ հայութիւնը, անպարտելի բանակի մը դիմաց փրկէ իր ազգային գոյութիւնը իսկական բնաջնջումէ:

Այս դժուար օրերուն կ'ուզենք ու կը փնտրենք այդ երազային Միութիւնը, ազատ ու անկախ հայ աշխարհին մէջ ու չենք գտներ: Սիրտերը տրամադրուած չեն այդպիսի հրաշք մը կատարելու:

Հայուն մտքին, սրտին ու հոգիին մէջ միահեծան կ'իշխէ սատանային ետը: Հայը մեծ վտանգներու դիմաց կը զոհէ իր կեանքը, բայց ոչ իր բազմազգայնանի ԵՍ-ը:

Քրիստոսի սիրոյ յեղափոխութեան միջնակ աշար հայ եկեղեցիներու խնկաբոյր կամարներու տակ կը թնդան Տէր Ողորմիտները, սէր եւ միութիւն աղերսելով Երկնաւորէն, բայց ամպերէն վեր, երկինք չեն հասնիր ու լսուիր:

Ի՞նչպէս Աստուած ունկնդիր ըլլայ մեր աղօթքներուն եւ երգերուն, երբ ատելավառ հոգիներէ կը բխին եւ սիրոյ հրեշտակը չի կրնար խեղդել մեր մէջ մունջող դազանը: Պէտք է երկրորդ Սարդարապատ մը ցնցէ մեր հոգիները, որ համբուրելի համերաշխութիւնը գործէ ամէն հայ

յու մէջ:

Մի կարծէք որ հայ ժողովուրդին անտարբերութիւնը անտարբեր է, իր կողմից ան խաղաղութեան մէջ եւ աւեր ու կորսուտ չի պատճառուէ մեր ազգային շահերուն:

Ներկայիս, թէ անմիաբանութիւնը եւ թէ անտարբերութիւնը սերտօրէն զօրակցած՝ վտանգ կը սպառնան հայրենիքին եւ հայրենաբնակ հայութեան, անոր մտքին մէջ սնուցանելով արտագաղթի հրէշալին գաղափարը:

Հայրենի իշխանութեան եւ ընդդիմադիր հոսանքներու միջեւ հակամարտութեան խրամը կը խորանայ՝ վտանգելով հայրենի տարաբախտ ժողովուրդին տազնապալի կեանքը:

Հայութեան անտարբերութիւնը՝ անմիաբանութեան հաւասար ազգավնաս հիւանդութիւն է, սարելի չէ յաղթահարել զայն մարդկային բարոյական տկարութիւններով:

Լաւակեցող պայմաններու մէջ շնչող՝ ընչաքաղց հայերու ունկնդիր եղած եմ հովուական պաշտօնավարութեան օրերուն...: Անոնցմէ մէկն է խօսողը:

- Ազգային կըքոտ հակամարտութիւններէ ու պայքարներէ կղզիացած ապրած եմ, ընտանեկան շրջանակիս մէջ ապահով ու հանգիստ: Հեռախօսիս թիւը եւ տանս հասցէն չեմ հրապարակած, որ գոյութիւնս չքողագերծեն եւ մուրացկանի խնդրանքներով զիս անհանգիստ չ'ենն: Անունս եւ մականունս փոխեցի, հիմա կը կոչուիմ, ձան Փիթերսըն:

Գիտէի՞ր՝ ո՞ր կը գտնուէր գեղատեսիլ ծառաստանով շրջապատուած իր պերճաշուք ապարանքը, բայց ոչ մէկ օր չ'իտրձեցի մօտենալ, նկատելով իր անբեկանելի ազահութիւնը... չ'մերժուելու համար:

Կը մտածեմ հայաստանի հրավառ զգացումով, թէ նիւթական ի՞նչ կարօտալի ու ողորմելի վիճակի պիտի ենթարկուէին հայ եկեղեցիները եւ դպրոցները, եթէ ասոնց առընթեր արեւներու պէս չճառագայթէին բարեգութ ու բարեխիղճ հոգիներ:

Հայրենասէր հայորդիին համար, իր ազգը, իր հայրենիքը, իր եկեղեցին օտարաբոյր սրբութիւններ չեն, որ ապերախտօրէն անտեսուին ու արհամարհուին: Հայ մը, իր ծնունդով մօրը արգանդէն անիծուած ու վիժած պէտք է ըլլայ, որ հայութիւնը իր կեանքէն ու ծագումէն ջնջէ:

Յաւալին այն է սակայն, որ ապերախտութիւնը, անտարբերութիւնը, անմիաբանութիւնը, նիւթապաշտութեան ու մարմնապաշտութեան իսթանուած կապարացուցած են մեծ թիւով հայերու ազգային խղճմտանքը, որ մարդկային խղճահարութիւնը, այն անյաղթելի գործիւնը չէ որ սառնակոյտերը բեկանէ եւ կապարները հալեցնէ:

Նօսրացած են սակաւթիւ գոհաբերողները, որ հին օրերու բարեւարներու լիաբուռն նուիրաբերումներով դիւցազնանան զոհողութեան պատնէշներու վրայ:

Համաճարակի նման ծաւալած՝ վարակիչ անտարբերութիւն մը կ'իշխէ արտաշխարհի հայ կեանքին վրայ, որ չի յաղթահարուիր սրտառու լուրջերով ու խնդրանքներով: ***

Ժողովրդային իմաստութիւնը

ՆՈՒԱՐԴ ԶԱՐԳԱՐԵԱՆ

Իսկապէս, ո՞վ է հայրը:

Արդեօք բարեկիրթ է հայը, շնորհալի է թէ անշնորհք: Առաջադէմ է, յետադէմ է, աստուածավախ է, թէ անօրէն, աւանդապա՞հ է, ընդօրինակող է, օրէնսդիր եւ օրինապա՞հ է թէ օրինազանց, հայրենասէր է, դաւաճա՞ն է, հանճարե՞ղ է, միջակութիւն է, ճշմարտի՞տ է թէ խաբեբայ, ժամանակակից է թէ ժամանակավրէպ, գիտակից է թէ հակառակը: Գիտո՞ւն է, տգէ՞տ է, հանդուրժող է, շինարար է, թէ քանդող, աշխատասէր է թէ՞ ծոյլ է, ազգային գիտակցութիւն եւ արժանապատուութիւն ունի՞ր թէ օտարամոլ է, արդեօք օր առաջ ուզու մէ «ագատուի» իր ազգային անգին ժառանգութիւնից ու մի գուցէ օտար մշակոյթի «փշրանքներն» են իրենց բաւարարում:

Նման հարցեր հանգիստ չեն թողել ինձ, իմ ամբողջ կեանքում: Ծնունդ եւ պարել եմ օտար երկրում, ստացել եմ կրթութիւնս օտար լեզուով ու ակամայ հետեւել եմ օտար մշակոյթի, դրան գուզնթաց երեւի ծնողներից քաջալերանքով, իմ համեստ ուժերով եւ ոչ լաւ հանգամանքներում, հետեւել եմ նաեւ մեր ազգային արժէքներին:

Եղել է մի ժամանակ իմ կեանքում (նախքան Հայաստանի անկախացումը) որ շատ լաւատես էի վերոյիշեալ մարդկային հակասա-

կ'ըսէ, բարեկամներ բազմապատկեցէք եւ վստահ եղէք, որ անոնց բարեկամութիւնը շահելով, պիտի շահիք անոնց քսակները:

Շարունակական արտագաղթողներու թուիչքներէն մեր որբացած հայրենիքը, չի սիրուիր ու պաշտուիր երբեմնի բարունամեայ ազատամարտիկներու ողջակիզուած սէրերովը:

Ամբոխը գուլթ չունի, հաւատք չունի, կ'ատէ սրբութիւնը, կը հալածէ բարին, ինչպէս խաւարը՝ լոյսը: Կը նախընտրէ սատանային տատասկոտ առահետներէն քալել, քան թէ Աստուծոյ ծաղկաւէտ ճամբաներէն:

Ի՞նչ գովելի արժէք կը մնայ մարդուն էութեան մէջ, երբ անկէ կը բացակայի Աստուծոյ հաւատքը, որ հոգիին գանձերուն գանձն է, երկնային շափանիշով եւ աստուածային գնահատումով:

Մարդը մեծահարուստ է լոկ այդ անփոխարինելի գանձով, քաջաւորը է մարմնով, երջանիկ է կեանքով, յաւիտենական է իր փառքով:

Երբ բանաւոր արարածը կը կողոպտուի իր երկնային շնորհներէն, իր մէջ կը բացուի վիճային պարապութիւն մը, որ յորդելու աստիճան կը լեցուի անէճքի պտուղներով, ինչպէս կ'ըսէ Ոսկեբերան Նարեկացին իր աղօթամատենային մէջ: Մեղքերու եւ մոլութիւններու

կան յատկութիւններէր, միայն դրականներով էի յատկանշում հայ մարդու նկարագիրը: Անկախացումից յետոյ, ժողովրդի արտագաղթը՝ հայրենիքից, ուղղակի հիասթափութիւն բերեց ինձ, աւելի խիստ ածական չտալու համար կարող եմ ասել՝ հայը եղաւ ինձ համար, օտարեւ անհասկանալի:

Երկար ժամանակ տարակուսած էի՝ ո՞վ է հայը իսկապէս.

Այժմ իմ կարծիքով, հայը չի կարող բացառութիւն կազմել ընդհանուր մարդկութիւնից ամէնքի պէս, ունի իր բարեմասնութիւններն ու նաեւ թերութիւնները, բայց լինելով ճենտիքօրէն տաքարուիւն երկու դէպքում էլ միշտ արտակարգ ու ցայտուն վարքագիծն է, որ խանգարում է մեզ սառը դատողութեամբ մօտենալ եւ վերլուծել դժուարութիւնները եւ պայքարել նրանց դէմ սառնասրտութեամբ, կիրառելով համապատասխան եւ խելամիտ լուծում: Սա հայի ամենացաւոտ կողմ է ընդհանուր նկարագրի մէջ: Կայ նաեւ մի ուրիշ հանգամանք՝ այդ այն է որ ցաւօք սրտի երբէք հայը չի կարողացել նկատի առնելով պատմութեան փորձանքները՝ քննարկել ներկայ ժամանակի եւ ինչու չէ նաեւ տեղի պահանջներն, ու հանգամանքները՝ նախ ճիշդ կողմնորոշուել, այնուհանդերձ նախատեսուած քայլ վարժել, ձեռքազատուելու համար ամէն մի ստեղծուած դժուարութիւնից:

Բարեկամներ ետք, ալ սատանան չի ձգեր իր որսը ազատութեան մէջ շնչէ: Ապերջանկութիւնը կ'ըլլայ իր պատուհասը եւ մահապատիժը:

Անանուն ամբոխը կ'անցնի անտարբեր ու սառնարիւն իր առջեւէն, հեզնելով իր ողորմելի ճակատագիրը:

Պէտք է հաւատքը գահակալէ մարդուն մէջ աստեղագարդ եւ շողարձակում տալ իր խաւարակուռ շրջապատին՝ Քրիստոսի շնորհներով:

Փոթորակից օր մը Յուլիոս Կեսար կը գտնուէր փոքր նաւու մը մէջ Ադրիական ծովուն բացերը: Յանկարծ՝ անհաւոր ալեկոծութիւն մը սարսափով համակեց Կայսեր հետեւորդները:

- Մի վախնաք, խրախուսեց Կայսրը, անկարելի է, որ այս նաւը ընկղմի, որքան ատեն իրեն ճամբորդ ունի Կեսարը:

Այս խօսքերը ցոյց կու տան մեծ մարդու մը ինքնավստահութիւնը, որ կը ժխտէ յուսահատութիւնը:

Ուրիշ նաւու մը մէջ կը լսուին նոյն խրախուսական խօսքերը, ոչ թէ մարդու մը բերնէն, այլ երկնային հորիզոններէն:

Այդ նաւը, Հայաստանեայց Ուղղափառ եկեղեցին է, որ ծովամոյժն չի կորսուիր, որքան անհեղ փոթորիկներէն ծեծուի, որոհետեւ նաւապետը Քրիստոսն է:

«ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ»

ԸՆՈՒՍԱՏԵՍԻԼԻ ՅԱՅՏԱԳԻՐԻ

ժԱՄԱՆԱԿԱՅՈՅՑԸ
CHARTER CABLE 26-ՐԴ ԿԱՅԱՆ
 (ՎԼԵՆՏԵՅԼ, ՊՈՐՊԵՆԵ, ԼԱ ՔՐԵՍԵՆՈՍ)
 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՍԸ 10:00-11:00

ՄԱՍԻՍԻ ԼՍՏԻՎԱԿԱՆ ԵՎ ԿՈՄԱՐՍԻ

ՔՐԵՎ ԵՎ ԿՐԵՎԻՆԻ ԱՊՐԱՆՈՒԹՅԱՆ

ԿՐԵՎ	ՔՐԵՎ	ԿՐԵՎ	ՔՐԵՎ
ԿՐԵՎ 1	ՔՐԵՎ 1	ԿՐԵՎ 1	ՔՐԵՎ 1
ԿՐԵՎ 2	ՔՐԵՎ 2	ԿՐԵՎ 2	ՔՐԵՎ 2
ԿՐԵՎ 3	ՔՐԵՎ 3	ԿՐԵՎ 3	ՔՐԵՎ 3
ԿՐԵՎ 4	ՔՐԵՎ 4	ԿՐԵՎ 4	ՔՐԵՎ 4
ԿՐԵՎ 5	ՔՐԵՎ 5	ԿՐԵՎ 5	ՔՐԵՎ 5
ԿՐԵՎ 6	ՔՐԵՎ 6	ԿՐԵՎ 6	ՔՐԵՎ 6
ԿՐԵՎ 7	ՔՐԵՎ 7	ԿՐԵՎ 7	ՔՐԵՎ 7
ԿՐԵՎ 8	ՔՐԵՎ 8	ԿՐԵՎ 8	ՔՐԵՎ 8
ԿՐԵՎ 9	ՔՐԵՎ 9	ԿՐԵՎ 9	ՔՐԵՎ 9
ԿՐԵՎ 10	ՔՐԵՎ 10	ԿՐԵՎ 10	ՔՐԵՎ 10
ԿՐԵՎ 11	ՔՐԵՎ 11	ԿՐԵՎ 11	ՔՐԵՎ 11
ԿՐԵՎ 12	ՔՐԵՎ 12	ԿՐԵՎ 12	ՔՐԵՎ 12
ԿՐԵՎ 13	ՔՐԵՎ 13	ԿՐԵՎ 13	ՔՐԵՎ 13
ԿՐԵՎ 14	ՔՐԵՎ 14	ԿՐԵՎ 14	ՔՐԵՎ 14
ԿՐԵՎ 15	ՔՐԵՎ 15	ԿՐԵՎ 15	ՔՐԵՎ 15
ԿՐԵՎ 16	ՔՐԵՎ 16	ԿՐԵՎ 16	ՔՐԵՎ 16
ԿՐԵՎ 17	ՔՐԵՎ 17	ԿՐԵՎ 17	ՔՐԵՎ 17
ԿՐԵՎ 18	ՔՐԵՎ 18	ԿՐԵՎ 18	ՔՐԵՎ 18
ԿՐԵՎ 19	ՔՐԵՎ 19	ԿՐԵՎ 19	ՔՐԵՎ 19
ԿՐԵՎ 20	ՔՐԵՎ 20	ԿՐԵՎ 20	ՔՐԵՎ 20

ՄԱՍԻՍԻ ԼՍՏԻՎԱԿԱՆ ԵՎ ԿՈՄԱՐՍԻ
ՔՐԵՎ ԵՎ ԿՐԵՎԻՆԻ ԱՊՐԱՆՈՒԹՅԱՆ

ՄԱՍԻՍԻ ԼՍՏԻՎԱԿԱՆ ԵՎ ԿՈՄԱՐՍԻ
ՔՐԵՎ ԵՎ ԿՐԵՎԻՆԻ ԱՊՐԱՆՈՒԹՅԱՆ

ՄԱՐԱԶԴ

ԺԻՐԱՅՐ ՊԱՂՊՈՒՏԱՐԵԱՆ
(Ծնեալ՝ 1921ին, ԱՏԱՆԱ)

Սրաի դառն կակիծով կը գուժենք մեր սիրելի հօր, եղբոր եւ հարազատին՝ **ԺԻՐԱՅՐ ՊԱՂՊՈՒՏԱՐԵԱՆ**ի մահը, որ պատահեցաւ **Չորեքշաբթի, 10 Մայիս 2006ին, Լիբանանի մէջ**:

Թաղման արարողութիւնը կատարուեցաւ **Հաճնոյ Ս. Գէորգ եկեղեցոյ մէջ**:

- Սգակիրներ՝
- Ձաւակները՝
- Տէր եւ Տիկ. Արմենակ Պաղպուտարեան եւ զաւակները (Ֆրանսա)
- Տէր եւ Տիկ. Մկր Պաղպուտարեան եւ զաւակը (Լիբանան)
- Տէր եւ Տիկ. Վազգէն Պաղպուտարեան եւ զաւակները (Լիբանան)
- Տէր եւ Տիկ. Ճորճիկ եւ Տիգրանուհի Բարսեղեան եւ զաւակները (Լիբանան)

- Քոյրը եւ քեռայրը՝
- Տէր եւ Տիկ. Գրիգոր եւ Արմէնուհի Փաշայեան (Ամերիկայ)
- Քոյրը՝ Ձապէլ Չափութեան եւ զաւակները (Լիբանան)
- Տէր եւ Տիկ. Սիրվարդ Ապիատ եւ զաւակները
- Տէր եւ Տիկ. Տիգրանուհի Հաքիմեան եւ զաւակները
- Տէր եւ Տիկ. Ռաֆֆի Քէրոզեան եւ զաւակները
- Այլի Տիկին Պաղպուտարեան եւ զաւակները
- Տէր եւ Տիկ. Եփրեմ Պաղպուտարեան
- եւ համայն ազգականներ եւ բարեկամներ:

ՅԱԲԱԿՅՈՒԹԻՒՆ

ՁԱԻԷՆ ԲԱԶԻԿԵԱՆի մահուան տխուր առիթով «Քաջ Նազար» ամսագրի եւ հեռուստածրագրի անձնակազմը խորազգաց ցաւակցութիւններ կը յայտնէ հանգուցեալի տիկնոջը՝ **Տիկ. Սօնիկին զաւակներուն եւ համայն ազգականներուն ու հարազատներուն**:

ՅԱԲԱԿՅՈՒԹԻՒՆ

ՁԱԻԷՆ ԲԱԶԻԿԵԱՆի մահուան տխուր առիթով **Տէր եւ Տիկ. Սրբուհի եւ Ներսէս Բայալեաններ** իրենց ցաւակցութիւններ կը յայտնեն հանգուցեալի տիկնոջը՝ **Տիկ. Սօնիկին զաւակներուն եւ համայն ազգականներուն ու հարազատներուն**:

ՅԱԲԱԿՅՈՒԹԻՒՆ

Կլէնտէյլի «Սթար» ֆուլթայլի կազմակերպութեան հիմնադիր եւ անոր ծնողական խորհրդի անդամ, ֆուլթայլի խումբերու հովանաւոր եւ ազգային **ՁԱԻԷՆ ԲԱԶԻԿԵԱՆ**ի մահուան տխուր առիթով **Կլէնտէյլի «Սթար» ֆուլթայլի կազմակերպութիւնը** իր խորազգաց ցաւակցութիւնը կը յայտնէ հանգուցեալի տիկնոջը, զաւակներուն եւ բոլոր հարազատներուն:

ՅԱԲԱԿՅՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԿ. ՀՐԱՆԴ ԳԱՆԳՐՈՒՆԻի մահուան առիթը **Տէր եւ Տիկ. Ընկ. Յովիկ Լաչինեան** ցաւակցութիւն կը յայտնեն ընտանեկան պարագաներուն եւ այս առիթը \$100 կը նուրիեն «Մասիս»ին:

ԸՆԿ. ՀՐԱՆԴ ԳԱՆԳՐՈՒՆԻի մահուան առիթը **Տէր եւ Տիկ. Ընկ. Կարօ Պէքարեան** ցաւակցութիւն կը յայտնեն հանգուցեալի հարազատներուն եւ այս ցօ \$50 կը նուրիեն «Մասիս»ին:

ՔԱԶ ՆԱԶԱՐ ՈՒՂԻՂ ԵԹԵՐ ԾՕ

Ամէն Կիրակի երեկոյեան
ժամը 11:00-ից 1:00
Կլէնտէյլի 26-րդ կայանից

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ՇՈԳԻՒ ՇԱՄԱՐ) ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ՇԱՄԱՐ

1060 N. ALLEN AVE. PASADENA ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՇԵՆԱԶԱՅՆԵԼ (626) 797-7680 (626) 398-0506

ՇՆՁԱԿԵԱՆ ՊԱՏՈՒՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՇԱՆԴԻՊՈՒՄԸ

ԽՅ ԴՅԾԿՅՅ ԻՃԾՅ ԻՇՇ 1-ՇԿ

ու հայրենիքը եւ յարանուանութիւնները չուզող այժմէական նիւթերու շուրջ: Պատուելի Մաթոսեան յատակորէն ներկայացուց իր Միութեան սկզբունքները միջ-կրօնական եւ յարանուանական հարցերու շուրջ: Ան մասնաւորապէս նշեց որ շուրջ երկու դար առաջ Շուշիի մէջ հիմնուած է Հայ Աւետարանական եկեղեցին, ինչպէս անցեալին, նոյնպէս եւ ներկայիս միշտ եղած է հայութեան կողքին: Իսկ Հայաստանի անկախութենէն ետք՝ կրթական եւ մարդասիրական բազմաթիւ օժանդակութիւններ կատարած է Մայր Հայրենիքէն ներս (մանկամտուրներ, դարմանատուներ, դպրոց եւ եկեղեցի): Հայ Աւետարանական

Միութիւնը իր հայեացքը ուղղած է միշտ հոգեւոր կեդրոն Ս. Էջմիածնին եւ հայրենիքին, ու կարելի բոլոր միջոցներով սատար հանդիսացած է իր ժողովուրդի վերելքին: Պատուելի Ճ. Մաթոսեան ինք եւս դատապարտեց օտարամուտ արանդներու մուտքը Հայաստանէն ներս, որոնց դաւանանքը անյայտ իր է մեր հաւատալիքներուն:

Աւելի քան մէկ ու կէս ժամ տեւող այս հանդիպման աւարտին Ս.Դ.Հ.Կ. Վարիչ Մարմնի ատենապետ՝ **ընկ. Գ. Մոլոյեան** շնորհակալութիւն յայտնեց պատուելի Ճ. Մաթոսեանին ջերմ ընդունելութեան եւ սրտաբաց գրոցիքին համար, մաղթելով յաջողութիւն թէ Միութեան եւ թէ համագաղութային գործունէութիւններու ծիրէն ներս:

ԼՍԵՆՔ ՄԵՐ ՄԵՈՒՆԵՐԸ

ԽՅ ԴՅԾԿՅՅ ԻՃԾՅ ԻՇՇ 13-ՇԿ

պատերազմները շատ քիչ պիտի ըլլային: «Միթէ ես իմ եղբորս պահապանն եմ» հարցումին, քարոզիչ մը իմաստուն պատասխան մը տուած է. «Ոչ, պահապանը չես, եղբայրն ես»: Եղբայր ունեցողը պահապանի պէտք չունի:

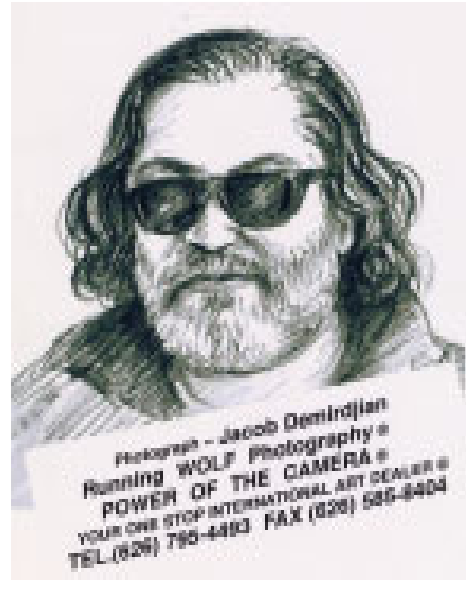
Երկրորդ, մարդ մեղքի պատճառով հիմնապէս ապականած է: Երտակ է որ Աստուած ինչ որ ստեղծեց լաւ էր եւ բարի, սակայն Ադամ եւ Եւա նախընտրեցին իրենք ըլլալ տէրը իրենց կեանքին եւ իրենց ուզածին պէս ապրի, ձախողեցան եւ պատճառ եղան իրենց եւ համայն մարդկութեան հիմնապէս ապականութեան, ծնունդ տալով տիեզերական մեղքին եւ չարիքին: Ինչո՞ւ կային մեռցուց Աբէլը, որովհետեւ հիմնապէս չար էր: Մեղաւոր էր: Չարութիւն գործեց որովհետեւ չար էր: Մարդ այն է եւ կ'ընէ ինչ որ է: Ան մեղաւոր է, հետեւաբար մեղք կը գործէ: Աստուծոյ խօսքը կ'ըսէ, «Կային չար էր եւ իր եղբայրը սպաննեց» (Ա. Յովհ. Գ. 12):

Բայց աւելի ցաւալին այն է որ չարը հակամէտ է մեռցնելու արդարը, քանի որ անոր բարի գործերը եւ անոր արդարութիւնը զինք անհանգիստ կ'ընեն: Դատապարտութենէն ազատելու համար, չարագործը կը խորհի թէ լաւագոյն ձեւը արդար դատաւորը մեռցնել եւ անկէ ազատիլ է: Լաւագոյն ձեւը իր ոճիւրը գոցելու եւ ինքզինք արդարացնելու համար, թուրքը յարմար տեսաւ մեռցնել հայր որպէսզի անոր բարի գործերը եւ արդարութիւնը իր դէմ չվկայեն եւ զինք անհանգիստ չընեն: Դժբախտաբար այս է այս աշխարհի մէկ անխախտ կանոնը: Մեղաւորը կը մեռցնէ արդարը: Իրաւունքը զօրաւորին է: Մեծ ձուկերը կը կլլեն փոքր ձուկերը:

Երրորդ, մեր նահատակները կը բողոքեն արդարութեան համար: Ոճրագործները լուռ կը մնան ընդհանրապէս եւ կը փորձեն լռեցնել արդարները զանոնք մեռցնելով, եւ կը խորհին թէ անոնց ձայնը այլեւս բնաւ պիտի չլսուի: Սակայն արդարներուն արիւնը կը բողոքէ երբ եւ ուր որ ալ թափուած ըլլայ որպէսզի եւ մինչեւ որ արդարութիւն ըլլայ: «Եւ Տէրը կայնին ըսաւ՝ Ի՞նչ ըրիր, քու եղբորդ արիւնին ձայնը գետնէն ինծի կը բողոքէ» (Ծննդ. Գ. 10): Ինչպէս Աբէլին, նոյնպէս ալ մեր 1.5 միլիոն նահատակներուն արիւնը Տէր Զօրի անապատներուն ընդերքներէն կը բողոքէ, կը գոռայ, չէ՞ք լսեր: Ինչպէ՞ս կարելի է չլսել: Ով որ

խիղճ ունի, ականջ ունի, ով որ մարդկային զգացում եւ քրիստոնէական հասկացողութիւն ունի եւ կը սիրէ որ արդարութիւն ըլլայ, չի կրնար չլսել այս արդար բողոքը: Չմոռնանք որ յետաձգուած արդարութիւնը ուրացուած արդարութիւն է: Եւ այնքան ատեն որ երկրի վրայ չի լսուի անմեղ նահատակներուն բողոքի ձայնը արդարութեան համար, անոնք պիտի շարունակեն բողոքել նոյնիսկ երկինքի մէջ: Մտիկ ըրէք այս ձայնը, որ ոչ թէ Տէր Զօրէն կամ Հայաստանէն կու գայ, այլ երկինքէն. «Ով սուրբ ու ճշմարիտ Տէր, մինչեւ ե՞րբ չես դատեր ու մեր արիւնին վրէժը երկրի բնակիչներէն պահանջեր» (Յայտն. 2. 10): Ասիկա ոչ միայն բողոք, այլ նաեւ վրէժի կոչ մըն է նահատակներուն կողմէ՝ ուղղուած Աստուծոյ - երկինքի մէջ - որպէսզի արդարութիւն ըլլայ երկրի վրայ: Որպէսզի Աստուծոյ Անունը սուրբ ըլլայ, իր թագաւորութիւնը գայ եւ իր կամքը ըլլայ, ինչպէս երկինքի մէջ՝ նոյնպէս երկրի վրայ (Մատթ. 2. 9,10): Աստուծոյ թագաւորութիւնը երեւակացութիւն չէ, այլ իրականութիւն: Միայն երկինքի մէջ չէ, այլ նաեւ երկրի վրայ է: Անիկա անտարբերութիւն, մոռացութիւն, ցաւ եւ ատելութիւն չէ, այլ յանձնառութիւն, սէր, խնդրութիւն եւ արդարութիւն է: Աստուծոյ խօսքը կ'ըսէ. «Վասնզի Աստուծոյ արքայութիւնը կերակուր եւ խմիչք չէ, հապա արդարութիւն, խաղաղութիւն եւ խնդրութիւն՝ Սուրբ Հոգիով» (Հռոմ. 14. 17):

Արդարութիւնը լաւ ճամբան է: Մէրը՝ աւելի լաւ ճամբան: Բայց Յիսուս լաւագոյն ճամբան է:
- Աբէլ թէեւ մեռաւ, բայց կը խօսի:
- Մեր 1.5 միլիոն նահատակները թէեւ մեռան, բայց կը խօսին:
- Արդեօք լսող կա՞նք...

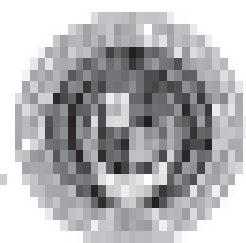

Photograph - Jacob Demirdjian
Running WOLF Photography
POWER OF THE CAMERA
YOUR ONE STOP INTERNATIONAL ART DEALER
TEL: (626) 795-4400 FAX: (626) 526-6404

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԵՆԵՐԱԼԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՆԿՐԵՏԻ ՄԵՐՈՒՄՆԵՐԸ ■ ARMENIAN GENERAL BENEVOLENT UNION

Քրիստոսը Այնպես, Լուսապոյն Անպոստ
Քրիստոսը Այնպես, Լուսապոյն Անպոստ

Մ.Ք.Ս. Արարձանի Կարգադրման Կարգադրման
Տնօրենությունը կը բարձրագույն կարգադրման
Կարգադրման, արժեքաւոր Կարգադրման Կարգադրման
Կարգադրման Արարձանի կարգադրման կարգադրման

ԵՐԵՎԱՆ ԵԱՐԻԻՐԱՍԵԱԿԻ ԿԱԼԱ- ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ ԵՄԻՍԿՐՈՒԹԵԱՄԲ ՈՒՉՉԵՐՏ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ ԲԱՆԱԿՈՍ ՊԵՐՑ ՍԵՂՐԱԿԵԱՆ

ԿԱՐԳԱԿՐՈՒՄԻ ՄԵՐՈՒՄՆԵՐԸ

ԿԱՐԳԱԿՐՈՒՄԻ ՄԵՐՈՒՄՆԵՐԸ

ԿԱՐԳԱԿՐՈՒՄԻ ՄԵՐՈՒՄՆԵՐԸ

ԿԱՐԳԱԿՐՈՒՄԻ ՄԵՐՈՒՄՆԵՐԸ

ԿԱՐԳԱԿՐՈՒՄԻ ՄԵՐՈՒՄՆԵՐԸ

ԿԱՐԳԱԿՐՈՒՄԻ ՄԵՐՈՒՄՆԵՐԸ

ՅՈՒՆԻՍ 17, 2006

Արարձանի Կարգադրման Կարգադրման

Կարգադրման կարգադրման կարգադրման ԿԱՐԳԱԿՐՈՒՄԻ ՄԵՐՈՒՄՆԵՐԸ

ԿԱՐԳԱԿՐՈՒՄԻ ՄԵՐՈՒՄՆԵՐԸ կապի կետ: www.agbu.am

ԿԱՐԳԱԿՐՈՒՄԻ ՄԵՐՈՒՄՆԵՐԸ